

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRASTIS
6545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXVIII Kaina 25 c.

KETVIRTADIENIS — THURSDAY, LIEPA — JULY 12, 1984

Nr. 137

Aušra. Nr. 33(73)

Apie lietuvių padėtį Gudijoje

(Tęsinys)

Šia proga norisi prisiminti Pelekų bažnyčią. Graži, mūrinė (kaip Apso) Pelekų bažnyčia dabar yra liūdname, tiesiog apverktiname stovy. Jos stogas kiauras ir jau matyt ženkliai bažnyčios griuvimo.

Pelekų bažnyčios šventoriuje tebestovi paminklas su lietuvišku įrašu kun. Adomui Žeimui-Zeimavičiui, mirusiam 1909 m. Gimęs Žemaitijoje, Plungės parapijoje, jis kunigaudamas kėlė tautinį susipratimą, ypač Lietuvos rytuose. Apse įsteigė „Saulės“ draugijos skyrių. Atkeltas į Pelekus, pastatė savo lėšomis liaudies namus ir juose įrengė slaptą lietuvišką mokyklą, ir pats joje mokė vaikus. Rašė lietuvių spaudoje: „Apžvalgoj“, „Tėvynės sarge“, „Vilniaus žiniose“ ir kt.

Kitos žinios iš Apso padangės

Kai nuo Vydžių važiuoji į Apsą, tuojau pakely tave sutinka kaimai lietuviškais pavadinimais: Murmiškiai, Kupiškiai. Pats Apso pavadinimas kilęs iš to paties vardo ežero, kuris iš vakarų supa Apso miestelį. Į šį ežerą neįteka, nei iš jo išteka joks upelis. Tokių ežerų vandens lygis nepastovus: pakyla, apsenka krantus ir vėl nusenka. Iš čia ežero pavadinimas — Apsaka ar Apsa.

Eidami nuo plento Vydžiai-Apsas per mišką, klausiamas kelio į Zabarninkus. Pamiškėje stovi trobelė. Užkalbinta senutė kalba dailia lietuviška kalba. Šalia jos stovi apie 50 metų vyras ir nieko nekalba. Klausiamas senutės, jo motinos, ar jis nemokąs lietuviškai? Sako, kai mažas buvo, lietuviškai kalbėjo, o dabar užmiršo. Eidami toliau per

kaimą, pavejame senyvą žmogų. Kalbiname lietuviškai. Jis mišsi, užsikerta, užmiršta žodžius ir įsikalbėjęs atsimena lietuvišką kalbą.

Kalbink Apso apylinkėje lietuviškai bet kokį pasitaikęs vietinį seną žmogų, jis tave supras ir atsakys. Bet laikas veikia ne lietuvių naudai. Jaunimas išsimokęs išvyksta Lietuvon. Mišrios vedybos daugeliui šeimų atėmė lietuvišką kalbą. Keletas ar keliolika lietuviškų šeimų likvidavo ūkius ir išsikėlė Lietuvon. Jų vietoje įsikūrė nauji gyventojai, atvykę iš rytų. Jie lietuviškai nekalba.

Dar neseniai čia, Apso apylinkėje, visi lietuviškai kalbėjo, dainavo ir šoko. Lenkų okupacijos laikais (1920-1939) čia veikė lietuviškos draugijos (šv. Kazimiero ir kt.), lietuviški vaikų darželiai, skaityklos. Zabarninkuose buvo lietuviška mokykla. Dabar Zabarninkuose jokios mokyklos nėra, vaikai turi eiti mokyti į Apsą, kur yra rusišką internatą.

O kaip gražiai lietuviškai skamba čionykščių apvardės: Undrulis (tarmiškai, bendrinėje kalboje — Andriulis), Balsys, Jočys, Kučiūnas, Vilkelis (kuris lietuviškai nemoka kalbėti), Taukinis ir t.t.

Vydžiai ir Apsas natūraliai prigiludę prie Lietuvos, ir tik sovietai atplėšė nuo jos šį kraują, nuo amžių lietuvių gyvenamą, buvusios Žemaitės vaskupystės kampelį. Dabar čia lietuviybė merdi. Ji čia prislopinta, bet dar neišnaikinta. „Tegu tik pasikeičia laikai, susidaro palankios sąlygos, ir lietuviybė bematant čia atgis“, kalbėjo viena šio krašto susipratusi lietuvi.

(Bus daugiau)

Sustojo darbas britų uostuose

Londonas. — Britanijos angliakasių streikas dar nesibaigė. Po paskutinių nesėkmingų derybų tarp unionų vadų ir Anglies Tarybos atstovų į streiką įsijungė, paremdami angliakasius ir Britanijos uostų darbininkai, priklausą transporto unionai. Laivų iškrovimas sustojo: Londone, Liverpooly, Manchestery, Southamptone, Bristoly, Kardinie ir Glasgove. Kol kas dar veikia mažesni uostai ir keleivių transporto įstaigos, kurios turi daug darbo prasidėjus vasaros atostogoms.

Pradeda politinių kalinių teismą

Varšuva. — Lenkijos vyriausybė paskelbė, kad penktadienį Varšuvoje prasidės keturių socialistinės sistemos komitetų Darbininkų Gynbos Komiteto steigėjų (KOR) teismas. Tai bus karinis teismas, kuriame negalės dalyvauti užsienio spaudos atstovai. Teisiami: Jacek Kuron, Adam Michnik, Henryk Wujec ir Zbigniew Romaszewski jau praleido kalėjime daugiau dvejų metų. Visi keturi buvo darbininkų „Solidarumo“ sąjungos artimi patarėjai.

Libano sostinėj nutilo šūviai

Beirutas. — Libano premjeras Karami pažadėjo iširti civilinio karo metu dingusių likimą. Po to demonstracijos ir protestai Beirute baigėsi. Dingusiųjų kare giminės buvo sustabdžiusios mieste judėjimą, prisidėjo prie keleivinių lėktuvų sustabdymo. Sakoma, kad dingusių yra apie 4,000. Tai įvairių kovojusių grupių įkaitais paimti žmonės.

Beiruto aerodrome jau nusileido 14 lėktuvų su 1,300 keleivių. Į Beiruto uostą atplaukė šeši laivai su javais, popieriaus produktais, plienu. Tarp Beiruto rytinės ir vakarinės dalies atidaryti šeši „žaliosios linijos“ perėjimo punktai. Tarp vyriausybės atstovaujama religinių grupių vyksta derybos dėl sumtų įkaitų, kurių esama apie 300 žinomų Raudonajam Kryžiui, paleidimo. Taika sugrįžta į Libaną.

— Sovietų vadas Černenka parašė laišką V. Vokietijos žaliųjų partijai. Jis rašo, kad Vokietijai negrasia joks pavojus, jei ji negrasins Sovietų Sąjungai ir jos sąjungininkams. Todėl Vokietija turėtų vengti raketų, kurios grasina Varšuvos paktui.

Valstybės sekretorius George Shultz dalyvauja Jakartoje Pietryčių Azijos valstybių sąjungos užsienio reikalų ministrų konferencijoje. Jis nurašino Kinijos kaimynės, kurios bijo komunistinės Kinijos stiprėjimo su JAV pagalba.

Libano invazija suskaldė Izraelį

Tel Avivas. — Izraelio premjeras Shamiras pasakė, kad, laimėjęs parlamento rinkimus liepos 23 d., jis pakviestų darbo partijos politikus į tautinės vienybės kabinetą, kurio svarbiausias uždavinys būtų kova su ekonominiais sunkumais. Nežinia ar darbo partija sutiktų įeiti į Likudo partijos kabinetą. Rinkimų kampanijoje abi partijos ir įvairios kitos politinės grupės, kurių yra 27, neužmiršta, kad rinkimuose dalyvauti turi teisę ir 250,000 arabų, druzų ir beduinų. Visos partijos arabams daug žada. Darbo partijos vadas Peres savo kalbose arabams primena, kad Likudui laimėjus, į valdžią vėl ateis arabų nekenčiamas Ariel Sharon, buvęs generolas, Izraelio buvęs gynybos ministras, kuris pradėjo Libano invaziją.

Izraeliečiai neužmiršta, kad saugumas yra svarbiausia politinė problema. Izraelis per 40 metų turėjo penkis didesnius karus. Jo 3.4 mil. gyventojų toliau lieka apsuoti 150 milijonų arabų. Ekonominiai sunkumai irgi daug priklauso nuo didelių išlaidų gynybos reikalams. Daug lėšų investuota į karo pramonę. Skubiai gaminamas naujas „Merkava“ tankas, kuriuo važinėja 10 kareivių. Tankas kainuos po 1.6 mil. dol., tačiau tai būsimi geresni kovos mašina už Amerikos M-60. Už šešerių metų Izraelis turės moderniausią „Lavi“ lėktuvą. Šis naikintuvas-bombonešis bus geriausias Vakaruose, su kompiuteriais, elektriniais įrengimais. Šio lėktuvo konstrukcijai Izraelis investavo daugiau bilijono dolerių. Jis konkuruos su Amerikos aviacijos pramonės geriausiaisiais lėktuvais.

Rinkimų kampanijoje daug kalbama apie Libano invaziją. Darbo partija pažadėjo išvežti Izraelio kariuomenę iš

Libano per tris ar šešis mėnesius po valdžios perėmimo. Apie pasitraukimą kalba ir valdančioji Likudo partija. Pasitraukimui ruošiamos sąlygos, kurių dar nėra. Libaniečiai net nesutvarko savo sostinės, pasakė premjeras Shamiras. Šiuo metu okupacinė kariuomenė, apie 24,000 stovi pietiniame Libane ir kainuoja išdūi apie 1.2 mil. dol. kasdien. Nuo rugsėjo mėn., kada Izraelis pasitraukė nuo Beiruto už Awali upės, Libane žuvo 55 kareiviai ir 436 buvo sužeisti. Tai libaniečių partizanų puolimų aukos. Nuo invazijos pradžios Izraelis Libane prarado 585 kareivius užmuštais ir 3,049 sužeistais. Libano karas suskaldė Izraelį. Šis karas Izraeliui tapo, kas Amerikai buvo Vietnamas. Nusmuko kareivių moralė. Pernai vasario mėn. „Taikos dabar“ demonstracijon buvo mesta granata, vienas žydas žuvo, devyni buvo sužeisti nuo kitų žydų rankos. Tas įvykis sukūrė Izraelio gyventojus. Sakoma, kad šis incidentas labai paveikė buvusį premjerą Beginą, privertė jį pasitraukti iš valdžios. Ginčai dėl Libano toliau skaldė izraeliečius ir tas ginčas palies ateinančius rinkimus.

Naftos valstybių suvažiavime

Viena. — Naftos valstybių ministrų konferencijoje Irano atstovas pareikalavo pakelti naftos kainas. Statinė dabar kainuoja 29 dol. Iranas siekia 34 dol. už statinę. Tiek už naftą buvo reikalaujama iki 1983 m. kovo mėnesio suvažiavimo.

Šalia Irano naftos galybių suvažiavimo darnumą sukūrė Nigerija, kuri reikalauja aukštesnių gavybos kvotų. Pagal susitarimą Nigerija dabar gali eksportuoti 1.3 mil.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Sekretorius Shultz pareiškė Singapure spaudos konferencijoje, kad Amerika bandė gerinti santykius su Vietnamu, bet šis nerodo jokio noro keisti santykius. Vietnamas toliau atsisako kooperuoti ieškant Vietnamo dingusių amerikiečių. Toliau laiko okupacinę kariuomenę Kambodijoje.

— Afganistano sostinėje Kabule viena raketa nukrito į JAV ambasados kiemą, sužalojo įvažiavimo vartus. Praėjusią savaitę vėl vyko kovos tarp dviejų Afganistano komunistų partijos grupių, tęsiasi susišaudymai ir atentatai.

— Izraelio darbo partijos vadas Peres pareiškė, kad jo partija neturi jokių planų jungtis į koaliciją su Likudo partija.

— Britų „Jane's Defence Weekly“ patvirtino žinią apie gegužės 13 sovietų karo laivyno sandėlių sprogmus Severomorskio bazėje. Žurnalo žinomis, gaisre žuvo apie 200 karių, padaryti milžiniški nuostoliai sovietų laivyno amunicijos arsenalui.

— Izraelio spauda skelbia, kad Nevados aviacijos bazėje žuvo JAV generolas Robert Bond tikrai skrido sovietų gamybos Mig-21 lėktuvu. Jis buvo sovietų duotas Libijai, kurios lakūnas pabėgo su lėktuvu į Egiptą.

Siūlo grąžinti karo belaisvius

Damaskas. — Palestiniečių liaudies fronto organizacija, kuri veikia Sirijoje, sukviėte Damasko spaudos konferenciją, kurioje parodė tris izraeliečius karo belaisvius. Palestiniečiai tvirtina, kad belaisvių jie turėjo keturis, tačiau birželio 27 d., kai PLO stovyklą puolė Izraelio lėktuvai, bombardavime vienas belaisvis žuvo. Už likusių belaisvių paleidimą palestiniečiai reikalauja paleisti Izraelio kalėjimuose laikomus 120 palestiniečių. Derybos vyksta per Raudonąjį Kryžį.

Nikaragva išvarė dešimt kunigų

Managva. — Nikaragvos katalikų bendruomenė sukūrė sandinistų valdžios paskelbtas 10 kunigų ištrėmimas. Tai buvo užsieniečių kunigai, dirbę Nikaragvoj. Tarp ištrėmtųjų, kurie visi jau atvyko į Kostariką, yra keturi ispanai, du italai, du kostariečiai, du kanadiečiai. Valdžia paskelbė, kad kunigai bandė sukelti konfrontaciją tarp vyriausybės ir Bažnyčios.

Sostinės Managvos arkivyskupas Miguel Obando y Bravo pasmerkė valdžios elgesį. Taip elgiasi visos totalitarinės valdžios, pasakė arkivyskupas. Bažnyčia visada išlieka ir dalyvauja laidotuvesėse tų, kurie mus persekioja, pasakė jis.

statinių per dieną. Toks eksportas Nigerijai per mažas, duoda per mažai pajamų.

Pirmą kartą naftos šalių suvažiavime pasirodė naujas Nigerijos karinės vyriausybės atstovas David West, tapęs ministru po karinio perversmo pernai Naujųjų Metų išvakarėse.

Pabaltiečiai su OSI direktorium

Washingtonas. — Birželio 28 d. Jungtinio Amerikos Pabaltiečių komiteto nariai susitiko su Neal Sher, teisingumo departamento specialiųjų investigacijų įstaigos direktorium. Buvo kalbėta apie OSI įstaigos bendradarbiavimą su sovietų įstaigomis ir naudojimą sovietų įrodymų byloje, kur asmenys kaltinami tariamu kolarboravimu su naciais II Pasaulinio karo metu.

Pabaltiečiai klausinėjo direktorių apie OSI ir KGB artimą bendradarbiavimą per sovietų prokurorus, klausinėjo, kiek sovietai gali manipuluoti OSI investigacijais savo tikslams. Ponas Sher pasakė, kad bendradarbiavimas su sovietų prokurorais kaip Roman Rodenko nesudaro interesų konflikto. Jis laikėsi savo pažiūrų, nors pabaltiečiai norėdė įvairių pogrindžio leidinių (samizdats) teigimus, kad Rodenko ir Baltijos valstybių prokurorai yra atsakingi už šimtų sovietų disidentų, kaip: Mart Niklūs, Viktoras Petkus ir Andrejus Sacharovas persekiojimą. Sher pareiškė neieškąs pastovumo savo ryšiuose su sovietų vyriausybe ir nekrepia didelio dėmesio į tai, kaip sovietų vyriausybė elgiasi su savo piliečiais.

Sher paneigė, kad jis naudojami dokumentais, kurie ekspertų žiniomis, būna sovietų valdžios subafrikuoti. Jis

pripažino, kad JAV kaltintojai ir gynėjai, kurie apklausinėja liudininkus Sovietų Sąjungoje, turi pasitikėti sovietų pareigūnų gera valia, kiek tai liečia liudininkų identifikaciją.

Klausiamas apie ilgametę JAV politiką nepripažinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos pavergimo, Sher pasakė, kad įrodymų rinkimas Baltijos valstybėse nepažeidžia Amerikos politikos Baltijos atžvilgiu. Jis pridėjo, kad valstybės departamento uždavinys yra nutarti, ar OSI veikia Baltijos valstybėse pažeidžia JAV politiką to regiono atžvilgiu.

Sher toliau pabrėžė, kad jo įstaiga turi Kongreso mandatą, o kas liečia sovietų manipulavimą tų investigacijų, vienintelė apsauga yra Amerikos teismų sistema, kuri turi išskirti galimus neteisingsus įrodymus, kurie gali pasitaikyti atskirose bylose. Gynėjai tvirtina, kad glaudžiai bendradarbiaudama su sovietų valdžia, OSI įstaiga pažeidžia Kongreso mandatą. Sher užbaigė pasimatymą sakydamas, kad jis neturi intencijų savanoriškai kreiptis į Kongresą ir prašyti apklausinėjimų, ką siūlo senatorius DeConcini, Senato teisingumo komiteto narys, ir įvairios Rytų Europos tautinės organizacijos.

Naujos žinios apie Sacharovą

Komunistų neprašo „padėti ginklus“

Washingtonas. — Kandidatas į prezidento vietą Jesse Jacksonas, apsilankęs Nikaragvos sostinėje, apeliavo į „kontras“, kovojančius prieš sandinistų režimą, padėti ginklus ir priimti valdžios paskelbtą amnestiją. Managvos aerodrome Jacksonas pareiškė žinąs, kaip Nikaragvos žmonės kentėjo ir kovojo už taiką ir teisingumą, o dabar, kai revoliucija triumfuoja, jiems vėl reikia ginti suverenumą nuo tų, kurie puola Nikaragvos teritoriją, minuoja jos uostus, kenkia jos ekonomijai ir žudo jos piliečius. Jacksonas išreiškė viltį, kad tie, kurie neklauso įstatymų, pasinaudos amnestija ir įsijungs į krašto atstatymą.

Vienas amerikietis korespondentas paklausė Jacksono, kodėl jis, kalbėdamas su Salvadoro sukilėlių vadais, nereikalavo, kad jie padėtų ginklus. Jacksonas paaiškino, kad padėtis labai skirtinga Salvadore ir Nikaragvoj.

„Chicago Tribune“ liepos 8 d. Raymond Coffey straipsnyje pasipiktina Jacksono pareiškimais Kuboje, kur jis šaukė į minią: „Tegyvuojia Castro, tegyvuojia Martin Luther King, tegyvuojia Che Guevara!“. Autorius mano, kad nereikėtų lyginti Kingo su revoliuciniu teroristu Guevara. Autorius rašo, kad Jacksonas parodė, jog „jų“ partizanai yra O.K., o „mūsų“ partizanai — ne. Jie turi padėti ginklus.

— Tuniso vyriausybė, nežiūrodama prieš pusę metų kilusių riaušių, kuriose žuvo daugiau 100 žmonių, paskelbė miltų, duonos ir makaronų kainų pakėlimą 10 nuoš.

KALENDORIUS

Liepos 12 d.: Jasonas, Marcijona, Margis, Skaidra.

Liepos 13 d.: Henrikas, Mildreda, Vytenis, Austina.

ORAS

Saulė teka 5:26, leidžiasi 8:26.

Debesuota, su pragiedruoliais, temperatūra dieną 85 l., naktį 70 l.

Redaguoja Emilija Pakalniškienė. Rankraščius siųsti adresu: E. Pakalniškienė, 3948 S. Artesian Ave., Chicago, IL 60632

112-TOS KUOPOS SUSIRINKIMAS

Mūsų pirmininkas Paulius Binkis grįžęs iš Lietuvos Vyčių organizacijos centro valdybos posėdžio pasakojo, kad ten daugiausia buvo kalbama apie seimą. Vyčiai gausiai registruojasi jame dalyvauti. Parvežė ir dvasios vado kun. A. Jurgelaitis parūpintų šv. Kazimiero paveikslėlių, kuriuos bemačiam išsidalinome. Pirmininkas išreiškė padėką Julijai Zakarkienei ir Zuzanai Bolanos už birželio 10 d. Marquette Parke suorganizuotą kuopos gegužinę.

Dvasios vadas kan. Vaclovas Zakarauskas kalbėjo apie Baisių Birželį, Birželio 10d. Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje buvo laikomos šv. Mišios už ištremtuosius ir žuvusiuosius. Po Mišių parapijos salėje vyko minėjimas. Jame dalyvavo ir viena iš tų kankinių, ji kalbėjo apie tas žiaurias. Žmonės verkė klausydami. Apie trėmimus, ir gyvenimą Sibire yra parašyta knyga, kurias paskaitininkė ragino vyčius įsigyti ir skaityti.

Birželis yra gražus mėnuo. Mūsų jaunieji vyčiai džiaugiasi puikiu oru ir po Chicago iškyla. Turime šešiolika jaunųjų narių, Zuzana Bolanos pranešė, kad jie ir toliau darys ekskursijas. Pasiūčiau ir įvykusia kuopos gegužinę Marquette Parke. Kalbėjo ir apie lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Amerikos Vidurio apygardos pirmininkas Algirdas Brazis su žmona grįžė iš Los Angeles, kur dalyvavo Lietuvių Dienos; Algirdas dainavo meninėje programoje. Ragino dalyvauti liepos 4-tos gegužinėje. Po gegužinės netrukus bus seimas. 112-ta kuopa turės atvykusius svečius supažindinti su savo kolonija. Juk tikta Marquette Parke tėra tiek daug lietuviškų vietų: krautuvės su lietuviškais dirbiniais, vienuolyno patalpose gražus muziejus, valgyklos su lietuvišku maistu, kepyklos su lietuviška duona ir pyragais, lietuviškos dėšės ir skilandžiai. Tegu išsiveža tų skanumynų ir j savo namus. Spalio mėn. 112-ta kuopa minės 60-ties metų sukaktį. Reikės daug darbininkų.

Per mėnesį mūsų kuopa padidėjo 18 naujų narių. Dabar joje yra 230 narių. Džiugu, kad ir kandidatas į Sniatarinio Distrikto valdytojus Jonas Talandis įstojo į mūsų eiles. Irena Sankutė paaiškino, kad nuo dešimties narių

vienas delegatas gali būti pasiųstas į seimą. Mūsų kuopa turės teisę siųsti 23 delegatus. Seimo banketas bus šeštadienio vakarę Conrad Hilton didžiojoje salėje. Yra nusamdyti jau du orkestrai. Bus ir meninė programa.

Po šio susirinkimo prasidėjo atostogos; liepos ir rugpjūčio mėnesiais susirinkimų nebus.

Po susirinkimo, buvo vaišės, kurias paruošė valgių gaminto specialistas Louis Rogers. Zuzana Bolanos gražiomis gėlių puokštėmis papuošė vaišių stalą.

Po vaišių buvo Antanavičiaus paskaita apie lietuviškas kolonijas. Ne viena iš jų yra jau perėjusi į kitataučių rankas. Rodė ir skaidres. Kokios gražios bažnyčios! Šv. Kryžiaus bažnyčia – tai meno šedevras, įkainojama milijonais. Nedaug lietuvių ten bėra. Buvo rodomos ir kitataučių kolonijos – vokiečių, kinų. Jie rūpestingai užlaiko savo tautos charakterį stalyboje ir aikštelių papuošimuose.

Pasibaigus paskaitai, kilo diskusijos. Buvo kaltinami lietuviai, kurie kelias gyventi į užmiestį neįsąmoningai atsakomybę lietuviškai kolonijai išlaikyti. Buvo kaltinami ir tie, kurie renka aukas statyti Lietuvių namus Lemonte. Tuo tarpu Chicago Jaunimo centras jau pastatytas rūmai su kopulycia ir laisvės paminklu paliks kažin kam. Ypač marketparkiečiai nori išlaikyti savo koloniją lietuvišką. Vienas marketparkietis šitaip kalbėjo: „Mes čia gimę ir užaugę, ir savo vaikus išauuginę. Stengiamės, kad ir vaikai pasilikūt čia gyventi. Kiek čia grožybės aplinkui! Kazimieriečių vienuolynas, Marijos aukštesnioji mokykla. Šv. Kryžiaus ligoninė, lietuviško stiliaus bažnyčia, Dariaus ir Girėno paminklas. Be to, lietuviškos krautuvės ir krautuvėlės, ir kepyklos, ir valgyklos. Kur rasime gražiau? Kur rasime geriau?“

E. Pakalniškienė
MIŠIOS RUDŽIŲ ŪKYJE

Chicago vyčių choras rugpjūčio 12 d. giedos lietuviškai per šv. Mišias Rudžių ūkyje, Monee, Ill. Šv. Mišias bus aukojamos Lietuvių Katalikų Moterų sąjungos 70-ties metų jubiliejaus proga. Kartu bus paminėta šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktis, bus meldžiamasi už pavergtą Lietuvą.

Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkė Loretta Stukienė sveikinasi su popiežium Jonu Paulium II ju Romoje vykusiose šv. Kazimiero 500 mirties sukakties minėjimo iškilnėse. Dešinėje Lietuvos Skautų Brolijos vyriausias skautininkas v.s. Vytautas Vidugiris.

Šv. Kazimiero minėjime Clevelande DMNP vas neša Lietuvos vyčiai J. Kuncaitis ir Liuzia. Nuotr. V. Bacevičius

MŪSŲ KOLONIJOSE

Hartford, CT DEIMANTINĖ SUKAKTIS

Viename iš gražiausių Džukijos kampelių – Gerdašių km., Leipalingio valsč., Alytaus apskr. 1909 m. kovo 24 d. gimė Vaclovas Nenortas. Taigi šiais metais jam sukako 75 metai amžiaus. Graži ir maloni sukaktis, kai matai sukaktuvininką vis dar stiprų, gerai nusiteikęs, besidarbaujantį tiek privačiame, tiek ir organizaciniame gyvenime. Svetima Vaclovui pasiramščiavimui lazdelė, netenka jam svečiuotis nei gydytojų kabinetuose, nei ligoninėse. Ir norisi, kad dar daugiau metų praeitų, kol orie jo pavardės pamatysime taip niekieno nelaukiamas raišes – a.a. Duok, Dieve, kad mūsų noras taptų Tavo valia.

Kiek turtinga sukaktuvininko gimtinei buvo gamtos grožiu, tiek skurdi žemės vaisiais. Be uogų ir grybų, nei niekas per daug neužderėdavo. Tiesa, buvo neaprepiami pušynai ir Nemune žuvis, kiek nori. Jau ankstyvose jaunystėje Vaclovas ėmėsi bet kokio darbo. Net ir sielių plukdymas jam buvo ne svetimas. Ir nė vienas darbas jam nebuvo nei persunkus, nei žeminantis. Vėliau gimnazija ir Aukšt. Miškų mokykla Alytuje. Ją baigus buvo pašauktas atlikti karinę prievolę. 1933 m. baigė Karo mokyklos XV laidą. Skiriamas į 9-tą pėstininkų pulką Marijampolėn. Ten kurį laiką tenka būti pulko vado adjutantu. Vėliau karinė tarnyba II-os p. div. stabe Kaune. 1936 m. veda knygnešio Andriaus Matulaičio dukrą – mokytoją Konstanciją.

Gyvenimas pilnas gražiausių planų, vilčių ir siekimų... Ir viskas, kaip gražus sapnas, pranyksta bolševikams užplūdus Lietuvą. Kiek pažemino, fizinio ir dvasinio skausmo per tuos kančios metus patyrė Vaclovas – jam tik vienam težinoma. Karui prasidėjus verčiamas trauktis Rusijos gilumon, bet netoli Minsko pasiseka atsipalaiduoti nuo raudonosios armijos ir grįžti į Vilnių. Vėliau apsigyvena Marijampolėje. Čia pat ir žmonos tėviškė. Po ilgų lietuvių visuomenės veikėjų įkalbinėjimų prisiima Marijampolės burmistro pavaduotojo pareigas. Kaip jau įprasta, neužilgo tampa burmistru. Ne atlyginimo, ne garbės troškimas, o tik didelis noras, kiek galima daugiau padėti saviesiems laikė Vaclovas tose pareigose. Vokiečių norai ir reikalavimai buvo nežmoniški ir juos patenkinti neįmanoma. Taigi reikėjo visokiopai suktis. Čia, paties Vaclovo žodžiais tariant, reikėjo būti ir artistu,

ir melagių, ir nusizėminusių, o kartais ir už patį Hitlerį aukštesniu, imti kyšius, kad rytoj juos būtų galima kitiems atiduoti, žodžiu – daryti viską, kad būtų ir „vilkas sotus, ir avis sveika“. Dar ir šiandien marijampoliečiai su pagarba ir dėkingumu prisimena daug jiems padėjusių sukaktuvininką Vaclovą.

1944 m. su šeima atsiduria Vokietijoje. o 1949 m. atvyksta į JAV – į Hartford, Conn. Čia atsiverčia naujas naujo gyvenimo lapas. Darbu šeimai išlaikyti, visuomeniniam ir organizaciniame dienų jau nepakanka. Tenka laiko skolintis ir iš nakties. Pragyvena iš neįprasto darbo Underwood rašomųjų mašinelių fabrike ir žmonos uždario. Visas dvasines ir likusias fizines jėgas pašvenčia kovai prieš Lietuvos pavergimą, lietuviškos išlaikymui ir ugdyimui, darbu organizacijose. Matome Vaclovą, o kartu jo būvimą ir jaučiame Balfę, Altoje, Amerikos Lietuvių piliečių klube, Šv. Trejybės vyrų klube, vyrų oktetę, vyrų mišriame ir bažnyntiniame choruose, šeštadienines mokyklos tėvų komitete. Nuo pat jos įsistatymo, Lietuvių Bendruomenės narys. Tačiau didžiausią duklę atidavė ir vis dar dirba – Lietuvių skautų sąjungai ir LKVS-gos „Ramovės“ skyriuje. Jis skautas nuo 1928 m. Pradedą Alytuje, vadovauja Marijampolės skautams, nenutrūksta nuo jų Vokietijoje, o čia Hartforde tampa vienu iš Hartfordo skautų, čiu vieneto atkūrėju, vėliau mišrios skautų, čiu vietininkijos vietininku, Atlanto rajono vadu, o šiuo metu jau antra kadencija LSB Garbės gynėjas. 1979 m. pakeliamas į vyr. skautininko laipsnį. LKV s-gos „Ramovės“ Hartfordo skyriaus steigėjas, ilgametis skyriaus valdybos pirmininkas. Nesibaido jis ir kitų pareigų skyriaus valdyboje ir visas jas yra po keletą kartų ėjęs. Šiandien – valdybos vicepirmininkas. Tai tiek labai trumpai apie sukaktuvininko Vaclovo darbus jo ilgame prasmingo gyvenimo kelyje.

S. m. balandžio 28 d. viename iš žinomesnių restoranų jam dėkingi vaikai – duklė Dalia Jakienė, sūnūs Vytenis ir Gintaras – surėngė padėkos pietus. Sakau padėkos, nes dėkoti jie turi už ką. Išaugino jis juos, aišku, kartu su žmona susipratusiai lietuviams, suteikė galimybę išsimokslinti – visi trys baigė aukštąjį mokslą. Be abejo sukaktuvininkas daug prisidėjo prie to, kad visi trys sukūrė grynai lietuviškas šeimas.

Pobūvį pradėjo duklė Dalia, sukaktuvininką pasveikindama šeimos vardu ir jį

papuošdama iš pavergtos Lietuvos ju sesers ta proga atsiųsta puošnia juosta. Perskaitė telegramas iš Vilniaus ir Kauno, sveikinimo laiškus iš Amerikos ir Kanados įvairių vietovių. Jo gimtinės prisiminimui Dalia meniškai perskaitė ištrauką iš Vinco Krėvės raštų ir tas šiai progai tikrai labai tiko. Sugiedota tradicinis „Ilgiausių metų“.

Zodžiu sukaktuvininką sveikino Švč. Trejybės lietuvių parapijos klebonas kun. Juozas Matutis, muz. Jurgis Pekaitis, skautų, čiu vardu Juozas Beniūnas, miškininkų vardu Antanas Kuprys, buv. ginklo draugų vardu Mykolas Gečiauskas. Keletą sveikinimų žodžių tarė Jonas Žylis ir humoristinėje formoje – Ignas Simonaitis. Ilgesniame žodyje, ramovėnų skyriaus pirm. Petras Simanauškas prisiminė savo pirmąją su Vaclovu pažintį iš Marijampolės laikų, vyksiai nusakė jo dzūkišką charakterį, plačios apimties darbus kovoje prieš okupantą, jo gausų indėlį į organizacijų veiklą, pasiaukojimą ir pagalbą kitiems. Susirinkusiųjų vardu sukaktuvininkui įteikta bendra dovanėlė.

Tikrai susijaudinęs sukaktuvininkas trumpu žodžiu padėkojo Aukščiausiam už gausias malones jau netrumpe jo gyvenimo kelyje, šios iškilnės dalyviams, savo vaikams, o ypač žmonai, nes be jos pritarimo, nuolatinės pagalbos, o kartais ir paraginimo, visi jo užsimojimai ko nors pasiekti būtų likusi tik graži svajonė. Baigdamas visus pakvietė į būsimą laisvą Džukiją, j jo tėviškę, kur visus jis su dzūkišku vaišingumu priims. Tačiau, jeigu Aukščiausias pakvies jį Amžinąją Tėviškę, tada tai padarys jo vaikai ar anūkai, kurių šiuo metu turi jau septynis.

Linkime mielam Vaclovui puikios sveikatos ir troškimų išsipildymo, o labiausiai paties svarbiausio – grįžimo prie laisvo Nemuno krantų. J.B.

TILTAS PER NERĮ

Valė Marcinkonytė
Dviejų šėlmų garblagam staminimas
Rašytoja gimusi ir užaugusi lenkų okupuotam Vilniuje, lietuvių patrijųtų šeimoje. Jos knygos tema įdomi tuo, nes joje aprašoma dviejų šėlmų išgyvenimus lenkų ir vokiečių okupacijos metais. Ši knyga, kaip pati autorė pasisako, yra jos gyvenimo neatskiamoji dalis.

Knyga gražiai išleista. Viršelis ir aplankai piešti Jūlytės Neverauskaitės-Vasilūnienės. Atspausa „Draugo“ spaustuvelyje 1982 m. Kaina su persiuntimu \$5.85.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, IL. Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Subscription Rates \$53.00 – Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$53.00. Foreign countries \$53.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesčių, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams 1/2 metų 3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Užsienyje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Kitur – Amerikoje	\$53.00 \$30.00 \$20.00
Savaitinis (šeštad. pried.)	\$30.00 \$19.00 —

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30–4:00.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Prima trečiad. nuo 2 iki 5 v.v.
Ketvirtad. nuo 10 v.r. iki 6 v.v.
Susitarimui skambinti 436-5566

Dr. Upenra C. Shah
Vidaus ligų specialistas
Diabeto, thyroido, impotencija ir kitų harmoninių negalavimų
2454 W. 71 St. Chicago
Tel. 778-5099
Val. pagal susitarimą.
24 val. „answering s.“ Tel. 242-3846

DR. EDMUNDAS VIZINAS
Specialybė – Vidaus ligų gydymas
Kaiba lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Ofs. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4 o-8. antr. 12-o. penkt. 10-12. 1-o.

DR. VILIJUS MIKAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Famly Medical Clinic
217 East 127 St., Lemont, Ill.
1 mylia į vakarus nuo Ateitininkų namų
Tel. 257-2265
Val. pagal susitarimą.

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS – CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Valandos pagal susitarimą

Tel. 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kaiba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“
2618 W. 71st St. – Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Juozo Meškauskio ofisa perėmė T. RAMA, M.D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Tel. 434-1818 ir 476-3344
Res. 852-0889
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.p.p. Tik susitarus

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p.
Sėst. pagal susitarimą.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

Ofiso tel. 434-2123, namų 460-7288
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. 586-3166; namų 361-3772
DR. PETRAS ŽILIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-6; šeštadieniais pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Ofiso tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Skardžiu balsu iš Tirolio: EUROPOJ — LIETUVA!

Ką mes turim bendro su senąja Austro-Vengrija? Praeityje — Gediminaičių dinastijos vedybų, kraujo, diplomatijos ir karo ryšius su Habsburgais. Šiandien — bent porą solidžių, lojalių balsų už Pabaltijo nepriklausomybę.

Visi esame girdėję, kaip didysis hercogas Otto von Habsburgas, buvęs Austrijos kronprincas, judina Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės bylą Europos Parlamente. Ne taip gerai žinom, kad jo kolega, rašytojas Erik Maria Ritter von Kuehnelt-Leddihn (g. 1909 m.), yra vienas iš nedaugelio nepailstamųjų mūsų rėmėjų pasaulinės publicistikos baruose. Tai toks rėmėjas, kuriam nereikia aiškinti, kas ir kur yra Pabaltijo valstybės (jis tai puikiai žino), ir kurio nereikia prašyti, kad jis apie jų žiaurų likimą laikas nuo laiko parašytų (nes tai yra — ar bent turėtų būti — kiekvieno šviesaus europiečio nuolatinis moralinis rūpestis).

E. von Kuehnelt-Leddihn moka beveik visas Europos kalbas (o jų yra daugiau nei 30). Jis prisipažįsta, jog vienintelės, kurių visai nesugeba skaityti, yra „latvių, lietuvių, albanų, turkų, baskų, graikų populiarioji ir keltų kalbos“. Bet, nors jis nemoka nei latviškai, nei lietuviškai (kitas reikalas — estiškai), to nepasakytum iš jo raštuose paliudyto smulkaus Pabaltijo kraštų istorijos bei kultūros pažinimo.

Užaugęs Austrijoje (kur jo namų kalbos buvo prancūzų ir vokiečių) ir jaunystės vasaras praleidęs Didžiojoje Britanijoje, v. Kuehnelt-Leddihn aukštuosius mokslus išėjo Vienoje ir Būdapeste (studijavo teisę, politinę ekonomiją ir japonistiką) ir jau nuo 1926 m. pastoviai reikišias kaip žurnalistas, beletristas, universiteto dėstytojas (Anglijoje bei JAV) ir pasaulio keliautojas. Prieš antrąjį karą aplankė Latviją ir Estiją. Šiuo metu gyvena Tirolyje netoli Innsbrucko.

JAV inteligentijos sluoksniai jį paskutiniuoju laiku geriausiai pažįsta iš nuolatinės skilties (užvardintos „From the Continent“), kurią jis pirašo Wm. F. Buckley redaguojamam žurnalui „National Review“. Neseniai vienas toks jo straipsnis vėl užgriebia Pabaltijo tautų pasipriešinimo kovą („The Baltic Nations' Struggle“, gegužės 4 d. nr.).

Autorius straipsnyje trumpai nušviečia tų tautų praeitį, jų dabartinę padėtį ir į galą cituoja britų istoriko H. W. V. Temperley jau 1924 m. išartus žodžius, jog „Pabaltijo tautų epinė kova už savo nepriklausomybę užims aukštą vietą tarp panašių kovų, užregistruotų pasaulio istorijos lapuose“. E. v. Kuehnelt-Leddihn primena, kad toji kova dar nėra pasibaigusi, ir tvirtina, kad iš trijų valstybių „Lietuvai yra šviesiausias perspektyvos išsilaikyti — dėl savo aukšto gimimų skaičiaus ir milžiniško prierašimo Katalikų bažnyčiai“. Tuo pačiu jis pažymi, kad Kremlius Pabaltijo valstybių niekuomet savanoriškai neatsisakys, nes pabaltiečiai, kaip ir rytų vokiečiai, „moka sunkiai dirbti ir turi gerus techninius įgūdžius — tai dvi Sovietų Sąjungoje nežinauti pasitaikančios savybės — o, be to, dėl savo geografinės padėties ir civilizacijos laipsnio šios trys valstybės sudaro puikų „langą į Vakarus“.

Kitoje „National Review“ laidoje skaitytojo laišku („Lithuanian Strength“, liepos 13 d. nr.) atsiliepdamas į šį straipsnį, Raimundas Paškauskas iš Los Angeles

paryškina dar vieną priežastį, dėl kurios Lietuvai geriau negu Latvijai ar Estijai sekasi priešintis sovietizacijai. Anot Paškausko, 1946-53 m. partizaninis karas nudelsė Lietuvos ekonomikos integravimą į bendrąjį SSSR planą, o, atėjus į valdžią Chruščiovui, vietinė A. Sniečkaus vadovaujama kompartija sugebėjo apginti kai kuriuos Lietuvos interesus nuo Maskvos užmačių. Sniečkui, sako Paškauskas, „pasisekė sunkesniąją pramonę iškelti į provinciją, kur esamosios lietuvių darbo jėgos gausumas sumažino reikalą fabriklų darbininkais importuoti rusų kolonistus“. Iš dalies dėl to Lietuva dar vis yra keturius penktadaliais lietuviška, kai tuo tarpu daugiau nei trečdalis Estijos ir beveik pusė Latvijos gyventojų yra rusai.

Šauniasias įrodymas, kaip ir kiek v. Kuehnelt-Leddihnas domisi Pabaltijo valstybėmis, glūdi jo knygoje „The Intelligent American's Guide to Europe“ (Arlington House, New Rochelle, N.Y., 1979). Šis kapitalinis 560 psl. veikalas (su 1289 išnašomis) — visapusiškiausias ir tiksliausias amerikiečio galvojimo būdai pritaikytas įvadas į Europos istoriją ir kultūrą, kurį ligšiol dar yra tekę matyti. Pirmoji knygos dalis skirta bendrai Europos civilizacijos apžvalgai, antrąją glaustai aptaria kiekvieną jos valstybinę tautą, o trečioji meta žvilgsnį į Europos-Amerikos santykius „tebesitęsiančio karo“ (dabar prieš sovietinį imperializmą) akivaizdoje.

Knygoje yra 5 žemėlapiai; iš jų net 2 vaizduoja tik Pabaltijį (nepriklausomybės metais ir istoriškai), o dar vienas — jungtinę Lietuvos-Lenkijos valstybę. Statistinėje Europos kraštų ploto ir gyventojų skaičiaus tabelėje Lietuva, Latvija ir Estija žymimos atskirai. Tekste, apžvelgiant pavienius kraštus, Pabaltijo valstybėms (kartu sudėjus) teikiama tiek pat vietos, kiek visai Prancūzijai. O Lietuva, atskirai paėmus, gauna nemažiau puslapių negu Norvegija ar Vatikanas ir daugiau net nei Danija ar, žinoma, Liuksemburgas, Liechtenšteinas ir Malta. Galop, gausių užuominų į Lietuvą pasitaiko ir straipsniuose apie Lenkiją bei Rusiją, kaip jų pribarstyta ir per visą tekstą. Taigi, europinių tautų panoramoje Lietuvai suteikiama visiškai priderama reikšmė.

O autorius erudicija Lietuvos atžvilgiu — tiesiog nelaukta iš ne mūsų tautybės žmogaus. Jis bent tris kartus knygoje mini, kad beveik visos lenkų karalių ir didikų giminės kilusios iš Lietuvos, ir sužymi, kokiais žodžiais („Lithuania, my fatherland“) prasideda A. Mickevičiaus „Ponas Tadas“. Pats būdamas aristokratu, v. Kuehnelt-Leddihnas daug dėmesio kreipia į senąją Lietuvos aukštumėnę, kuri, nors ir sulenkėdama, laikė save lietuviškas. Tarp gausybės smulkesnių faktų mini tai, kad lietuvių kalba turi astuonis daiktavardžio linksnius. Apibrėžęs lietuvių tautos individualumą, autorius objektyviai nupasakoja Lietuvos istoriją, santykius su Lenkija, kovą prieš caristinę rusifikaciją (mini spaudos draudimą), nepriklausomybės metais iškilusius konfliktus dėl Vilniaus ir Klaipėdos ir vėliausiųjų laikų okupacijas.

Gaila, kad Kuehnelt-Leddihn, kaip ir Habsburgas — senas „mėlynakraujis“, o ne jaunas „pukas“. Gal tuomet ir jo nuomonės daugiau kas klausytų...

NATO PRIEŠ NAUJUS UŽDAVINIUS

Daug ekonominių ir politinių veiksnių verčia Nato vadovybę keisti strategiją ir jėgų sudėtį.

BR. AUŠROTAS

Per pastarąjį dešimtmetį detente idėjos sužavėti Vakarų politikai, vadovaujantieji laisvosios Europos valstybėms, primiršo, kad Kremliaus valdovai neatsisakė nuo laisvų tautų pavergimo ir pasaulio užkariavimo.

Tuo metu, kai NATO kraštų biznieriiai stengėsi praturtinti savo išdus, parduodami aukštos technologijos prekes Sov. S-gai, tai pastarosios ginklų kalvės pagreitintu tempu gamino tankus, raketas ir lėkšius pasauliui pavergti.

Afganistano pamoka

Savo gruboniškias užmačias Sovietų S-ga atskleidė pasauliui 1979 m. šv. Kalėdų švenčių dienomis, kada krikščioniškas pasaulis prisimena Išganytojo gimimo dieną. Kaip tik per šias šventes bedievių komunistų organizuotos ordos įsiveržė į laisvą Afganistaną, žudydamos to krašto laisvės gynėjus ir naikindamos afganistaniečių sodybas.

„Tairinga“ Sovietų politika, vykdoma Afganistane, pažadino iš saldaus snaudulio net JAV prezidentą J. Carteri. Žinia, jis nepasitęsė Amerikos karių padėti kovojantiems Afganistano laisvės gynėjams. Buvo pasitenkinta grynai ekonomiškai-moralinėmis sankcijomis. Deja, ir tos kuklutes sovietų agresiją pasmerkusios priemonės nerado pilno NATO vyriausybės pri-

tarimo. Suprantama, kad JAV — tai ne Sov. Rusija: pirmoji nepanaudojo reikalingo spaudimo, kad Amerikos sąjungininkai išsiriikuotų paskui vadovaujančią jėgą. Šis nesutarimas dažnai jaučiamas, kada yra būtina visoms NATO tautomis parodyti Sov. S-gai, kad jos nesileis komunistų terorizuojamos.

Sovietai, planuodami Afganistano okupaciją, neužmiršo savo valdų gynybos: naujos SS-20 ir kitų vardų branduolinių raketos, tankstanciniai tankų ir lėktuvų buvo sutelkti nuo Rytų Vokietijos ligi Jugoslavijos sienų. Sios Sovietų kariškos jėgos V. Europoje žymiai padidėjo, kai JAV ir Vakarų Europa vykdė „geros valios“ nusiginklavimo politiką, tikėdami, kad ir sovietai paseks jų pavyzdžiu. Deja, tik žiauri Afganistano pamoka, atrodo, atvėrė vakariečiams akis, jog sovietai pasirenge užpulti ir pavergti kiekvieną už save silpnesnę tautą.

Šiandienė NATO

Beveik prieš 40 metų sukurtą Šiaurės Atlanto valstybių sąjungą, sutrumpintai NATO vadinama (North-Atlantic Treaty Organization) ligi šių dienų atliko savo nelengvą paskirtį: neleido bolševikams pasiglemžti po vieną mažąsias V. Europos valstybes, kaip Daniją, Belgiją ar Olandiją. Kaip didžiosios, taip ir

mažosios NATO valstybės yra saistomos tos pačios sutarties: vienas už visus, visi už vieną! Net ir jų mažiausioji Liuksemburgas naudojasi tos sutarties gynyba kaip ir jų didžiausios, kurios saugoja vandenynus ir ledynus.

Prieš penkerius metus Briuselyje, Belgijoje, kur yra įsikūręs NATO vyriausybės štabas, buvo susirinkę NATO vyriausybės užsienio politikos ir gynybos pareigūnai peržiūrėti sąjungos gynybos ir užsienio politiką. Šio posėdžio metu buvo svarstoma nauja būklė, susidariusi iš vis didėjančio sovietų pavojaus. Šios grėsmės akivaizdoje NATO vadovybė nutarė sustiprinti savo gynybą naujomis iš JAV arsenalą atsiunčiamomis Pershing II ir MX tipo raketomis. Pastarosios esančios ginkluotos branduoliniu užtaisais. Skelbiama, kad šios raketos iš Europos bazių galinčios pasiekti per keliolika minučių visus svarbiuosius Sovietų S-gos sunkiosios pramonės ir politinės vadovybės centrus.

Šis NATO gynybos jėgų stiprinimas iššaukė lauktą sovietų organizuotą vietinių komunistinių jėgų vadovaujamą pasipriešinimą, pasireiškusį masinių demonstracijų forma. Ypač stiprios jos buvusios V. Vokietijoje ir Anglijoje. Jų tikslas — priversti NATO vyriausybės atsakyti nuo šių naujų ginklų išdėstymo Vakarų Eu-

ropoje. Tačiau laimėjo sveiko proto politika: vakariečiai nesugniužo prieš Sov. S-gos organizuotą terorą ir šantažą. Naujos raketos šiandien jau rikiuojasi V. Vokietijoje, Italijoje ir Anglijoje. Jos saugoja vakariečius nuo sovietų užpuolimo. Tik viena Olandija, priekinėse fronto linijose, suklypo, spaudžiama karių ir liberalinių jėgų. Olandija tik tada į savo teritoriją įsileis šiuos naujus ginklus, kai grės mirtinas pavojus... Bet ar nebus tik per vėlu tada šaukti pagalbos?

Pasikeitimų priežastys

Aviation Week & Space Technology savaitraštis gegužės 21 d. laidoje nepaprastai išsamiai ir nuodugnai nagrinėja tas priežastis, kurios verčia NATO vadovus peržiūrėti savo kraštų gynybos politiką. Šiuos persvarstymus diktuoja sovietų auganti grėsmė.

Svarstant naują strategiją pabota šių vertybų dėmesio reikinių: apmirus Europos ūkinis gyvenimas, trukdąs sąjungininkams pasiekti užsibrėžtus ginklavimosi tikslus.

Protekcionizmas, prasidėjęs abiejose Atlanto pusėse. Ši kliūtis neleidžia suvienodinti ginklų, kuriuos suvienodinus žymiai palengvėtų įvairakabių ir įvairaginklų karių vadovavimas.

Aužas Eropoje susirūpinimas, kad JAV su sovietais nepasieks bent kiek reikšmingo ginklų apribojimo bei branduolinių ginklų suvaržymo susitarimo.

Tikima, kad Prancūzija, pasinaudodama Vakarų Europos sąjunga, mėgins perimti V. Europos vadovavimą, nustumdama į šalį JAV vyraujančią vaidmenį. Prisibijoma, kad toks Prancūzijos veržlumas ir jos pastangos kontroliuoti naujų ginklų išvystymą gali suskaldyti NATO sudėtį į dvi besivaržančias stovyklas.

Didžiai nušvilta Olandijos sprendimu neleistis jos teritorijoje išdėstyti JAV karo aviacijos branduolinių ginklų. Samprotaujama, kad, jei Olandija galėjo susilaikyti nuo šių ginklų išdėstymo, tai kodėl Ispanija ar V. Vokietija negalėtų pasekti tomis pat pėdomis. Neuzmirština, kad Ispanijoje ir V. Vokietijoje tebėra gyvos stiprios politinės srovės, priešingos branduolinių ginklų laikymui jų žemėse.

Šiuo metu V. Europoje yra gana žymus nedarbas. Iš JAV į V. Europą perkeliamaoji aukštoji technika dar labiau didina eilinių bedarbių skaičių.

Amerikiečiai sako, kad kai kurie NATO kraštai nenori ar negali suprasti JAV įsipareigojimų Viduriniuose Rytuose. JAV pageidautų, kad ir kiti NATO kraštai padėtų kariškai tuose geografiniuose plotuose, jeigu tam kiltų rimtas reikalas.

Karys ir politikas sutaria

Šiuo metu NATO karinėms jėgoms Europoje vadovauja JAV armijos generolas Bernard W. Rogers. Jo dešinioji ranka politiniuose klausimuose yra ambasadorius David M. Abshire. Pastarasis yra nuolatinis JAV atstovas prie NATO tarybos.

Abudu JAV atstovai NATO vadovybėje sutinka, kad jau atėjęs laikas žymiai sustiprinti normalų NATO jėgų apginklavimą. Galvojama, kad Varšuvos pakto agresijos atvejais NATO negalės ilgai priešintis turimais konvenciniais ginklais. Todėl europiečiai yra skatinami, kad perilgai nedelstų papildydami savo ginklų atsargas.

Tačiau kyla klausimas: ar ne per ilgai buvo delsiama, matant kasdien kylantį grėsmę? Ar naujai į sandėlius ir karių rankas patekę ginklai galės sustabdyti užpuoliką?

Ginsis branduoliniais ginklais

Taigi buvo pasiektas akli-gatvis, iš kurio būtų labai sunku išeiti. Tikima, kad jau pirmomis tokios agresijos valandomis vyr. NATO pajėgų vadas gen. Rogers prašytų iš savo vadovybės leisti panaudoti branduolinius ginklus prieš agresijai sustabdyti. Straipsnio autoriaus nuomone, be branduolinių ginklų gen. Rogers neturėtų galimybės sustabdyti prieš, besiveržiantį pavergti Vakarų Europą.

Netenka abejoti, kad vienai pusei panaudojus branduolinius ginklus ir antrąjį neiliks skolinga. Ir tokio susigrūdimio scenarijus nėra per daug žavingas.

Negalėčiau abejoti, kad vakariečiai politikai nebūtų turėję progos pažinti, kas slypi po detentėmis ir kitokiomis gražiais vardais pagrazintomis sutartimis. Jų naujausia yra buvusi Helsinkio sutartis. Nejaugi visi krikščioniško pasaulio politikai yra buvę akli ir kurti, kad būtų nesupratę, kas yra komunizmas, primestas rusams ir kitoms jų pavergtomis tautomis. Ir dabar tenka aiškuoti, kad nėra kitos išeities, kaip tik branduolinių ginklų gintis nuo „sąjungininko“, su kuriuo broliautasi Vidurio Europoje prieš 40 metų...

Pradeda žygiuoti šokėjų grupės į Tautinių šokių šventės sceną Clevelande liepos 1 d.

Nuotr. J. Tamulaitis

PIETŲ KRYŽIAUS DUKRA

ANDRIUS NORIMAS

ROMANAS

45

— Ne, nežinau. O kaipgi?
— Ogi iš lenkų kalbos „cimbruvka“. Tai buvo pati prielauka, o parkelis su suolais pasėdėti viršuje, apmūrytas akmenimis ir išgrįstais šaligatviais. Bet paskutiniaisiais laikais mažai kas tą vietelę vadindavo tuo lenkišku vardu.
— Labai daug buvo dar užsilikusių visokių puslenkių, pusrusių, kurie naudodavo ir savo specialią žargoną. Gerai neatsimenu tų žodžių, bet kartais būdavo sunku suprasti, ką tie žmonės šneka...
— Leonardas Kulvis dar ir dabar atsimena tą žargoną...
— Kad ir tu, žinau, mokėjai kelis žargonėlius žodžius.
— O, taip! Policininką vadindavo „menta“... Jei muštynėse tekdavo sukruvinti kam nosį, tai sakydavome, kad paleido „jucha“... O gimnazijoje mes vadindavome „plyčka“ tokių cukrum apibarstytą plokščią blynėlį, kurį nusipirkdavome iš gimnazijos sargo. Ir mokinių tarpe buvo labai paplitęs tasai Šančių arba Žaliakalnio žargonas.
— Ar jie buvo skirtingi?
— Gal ir buvo, tik aš negalėčiau atskirti. Paprastai tą žargoną vartodavo tik darbininkija, miesto chuliganėliai, daugiausia tarpusavy vis

lenkiškai kalbėdavo.

Algimantas nutyla. Olivija taip pat užimta darbu negali daug kalbėti, o ir sunkumas kažkoks užgula krūtinę, prisiminus senus laikus laisvoje tėvynėje.

— Mes labai dažnai darydavome tokius pokštus... Lotynų kalbos pamokoms reikėdavo išmokyti įvairių romėnų autorių ištraukas atmintinai, tai eidami jau nebetoli gimnazijos rūmų, susitikdavom ir bandėm kartoti. Kartodavom tyčia garsiai, kad žmonės girdėtų ir stebėtųsi, kokia čia kalba mes kalbame tarpusavy... O tiems eilėrašiams teikdavome zaismingą toną arba kaip ir pasikalbėjimo forma sudėtus. Štai, paklausk: „In nova fert animus? Mutatos dicere formas! Corpore di coeptis...“ Atrodydavo, kad mes kokia svetima kalba šnekamės... O iš to daug juoko būdavo.
— Ir mes panašiai darydavom! Mes vokiškus Goetės eilėraščius garsiai deklamuodavom — viena vieną posmelį, o kita sekantį... Ir taip vokiškai šnekėdamos eidavome per miestelį...
— Ak... Geri buvo laikai... Šitaip juk visada seni žmonės išsitaria, ar ne? Nejam mes taip pasėję, kad mums gaila au jaunųjų dienų?
— Ačiū Dievui, jau pusę amželio pragyvenome...
— Bet aš manau, kad tai ne jaunystės laikų gaila mums, o iš viso pavergtos Lietuvos, ano laisvo gyvenimo... Juk išbėgė į Vokietiją vis laukėme dienos, kada baigsis karas ir galėsime vėl sugrįžti namo... O karas baigėsi, o su juo baigėsi ir laisvos mūsų dienos... Baigėsi ir tėvų žemėj gyvenimas, o atsiradome tremtyje...
— Būk geras, Algimantai, uždek tą Kipro Petrausko plokštelę. Aš jau ir vėl pasiilgau jo daina-

vimo. Ypač, kai Irmutė priminė savo rašinėlyje.

Algimantas ir pats nostalgijos apimtas, todėl noriai išpildo žmonos pageidavimą. Netrukus namuose paklasyta orkestro įvadas, o greit ir Kipro metalinis balsas, su tokiu nuostabiu ir grynų perygyvenimų jausmu ir už širdies stveriančiu tragiškumu „Žydės“ arijoje. Bet nuo kapuose trūnijančio Lietuvos Operos kūrėjo balso Rykantams nepasidaro linksniai. Tik kažkaip vėl pasijunta žmonėmis, kenčiančiais, kovojančiais su gyvenimo sunkumais, perygyvenančiais šeimos nelaimes ir siekiančiais eiti per gyvenimą senųjų įsitikinimų keliais, pasiramsciuodami modernaus gyvenimo kelrodžiais.

Priversti atostogas leisti tvankiame mieste, juodu bent kelias akimirkas bando užsimiršti kur esą ir nusikelti į vaizduotės, garso ir įsijautimo meno pasaulį. O sieloje dukters pasišalinimas vis dar smilksta, tarytum užgesusio laužo nuodėguliai.

Joninės

Olivija visiškai viena namuose. Algimantas su Arūnu išėję į mokyklos aikštę pažaišti krepšinio. Savo atostogas Algimantas įvairina kiek įmanydamas ir dažniau stengiasi leisti laiką su sūnum, kuriam taip pat prasidėjusios atostogos, nes mokslo metai pasibaigę. Olivijai malonu, kad judviejo sūnus nėra mišraus kraujo, kaip Irma, nes ji su Algimantu jo tikriji tėvai. Gal dėl to Arūno likimas jai lyg ir labiau rūpi. Pati sau prisipažįsta, kad Irmos dingimas iš namų ją ne taip jaudina, kaip nelemtas sūnus įvykis su mokytoju. Tačiau vyrui visada stengiasi neparodyti to skirtingumo ir išėjusios dukters likimu reiškia daug susirūpinimo.

(Bus daugiau)

MOSŲ KOLONIJOSE

Putnam, CT

SESELĖ
KONSULATA
JUBILIAI

Ses. Konsulata, švenčianti 50 metų vienuolės sukaktį, liepos 2 d.
Nuotr. J. Kriaučiūno

Marijos Nekalto Prasišėdimo vienuolyno seselė Konsulata minėjo savo 50 metų vienuolinio gyvenimo sukaktį, aukštinį jubiliejų, liepos 2 d. Ta proga vienuolyno seselės suruošė šventę ir kuklų priėmimą.

Sukaktis pradėta vienuolyno koplyčioje 11 val. ryte pamaldomis. Šv. Mišias koncelebravo kun. R. Krasauskas, kun. A. Petraitis ir kun. A. Bertasius (svečias iš Texas). Ses. Konsulata panaujino savo vienuolinis įžadus. Kun. R. Krasauskas pamokslė priminė, kad jubilieus visą savo gyvenimą išmėnė į brangiausią perlą — būti Viešpaties tarnyboje ir padėti artimui.

Minėjimas baigtas sveikinimais jubilieitai, priėmimu ir bendrais pietumis vienuolyno valgomojame, dalyvaujant daugiau kaip 30 žmonių, jų tarpe ir seselės pusseserė su vaikais.

Ses. Konsulata yra gimusi ūkininkų šeimoje Užupių km., Marijampolės valsč. ir apskr. Šeimoje — du broliai ir keturios seserys. Jie visi buvo vienu ar kitu laiku Sibire (tėvai mirė prieš trėmimus), dabar gyvena Lietuvoje. Ses. Konsulata baigė Baraginės pradžios mokyklą ir liko ūkyje. 1932 m. apsiėmė įstoti į seselių vienuolyną Marijampolėje, 1934 m. amžinai įžadais tapo vienuole ir 1936 m. atvyko į šį kraštą, su kitomis 4 seselėmis, padėti

tėvams marijonams Marianapolyje. Įsteigus seselių vienuolyną Putname, vienuolynė įjungta į visokių darbus. Bet pastaruosius 23 metus pastoviai dirba spaustuviėje.

Tiek spaustuviėje, tiek visur kitur ji pasitinka kiekvieną su šypsena ir maloniai nusiteikusi, visada pasiruošusi kiekvienam padėti. Linkime ses. Konsulatai ir toliau eiti Viešpaties nurodytu keliu ir teikti pagalbą artimui.

PAGERBTI
ANTANAI

Putnamo maža lietuvių kolonija gausi Antanais. Jie visi prisiminti ir pagerbti birželio 10 d. Pagerbimą ruošė Antanų artimieji seselių vienuolyno patalpose.

Pagerbimą pradėjo dr. C. Masaitis, primindamas ir išskeldamas pasiekimus kiekvieno Antano atskirai. Doc. Antanas Vasaitis, praėjusiais metais iškeliavęs amžinybėn, buvo L. Enciklopedijos bendradarbis ir redakcijos narys, seselių veiklus rėmėjas, veiklus lietuviškuose darbuose — pagerbtas susikaupimu. Prof. dr. Antanui Kučiui, kelių istorinių veikalų autoriui, ką tik operacija netekusiam kojos, dabar sveikstančiam Matulaičio namuose, pasiūsti linkėjimai greit pasveikti. Med. dr. Antanas Matukas, likęs dar vienas iš senųjų fraternitietiečių, kurių brolija 1983 m. atšventė 75 m. gyvavimo sukaktį, visą nepriklausomos Lietuvos gyvavimą rūpinęsis Lietuvos karių sveikata ir gerove ir savisaugos dalinių sveikata, taip pat visų lietuvių sveikata, šiemet švenčias 90 m. amžiaus sukaktį. Dr. Antanas Skėrys, miškininkas, pasisakęs daugeliu straipsnių spaudoje ir veikalu apie Lietuvos girias, veiklus lietuviškoje veikloje. Sesele Rita, buvusi Antanina Trimakienė, pagerbta už pasišventimą tapti vienuole ir tarnauti Dievui ir artimui. Vienuolyno vardu varduvininkus dar sveikino vyresnioji ses. Paulė.

Dr. Matukas visų Antanų vardu padėjo visiems už prisiminimą ir čia atvykimą. Jis sakė, kad Antanai dirbo Lietuvos labui ir lietuvių gerovei ir tą darbą tęs, kol sveikata leis.

Pagerbime ir vaišėse bei pabendravime dalyvavo apie

40 žmonių. Geriausios sėkmės Antanams dar esantiems su mumis, o mirusiems Viešpaties prieglobsčio. J. Kr.

Rockford, IL

LIETUVIŲ PENŠININKŲ
KLUBO VEIKLA

Rockfordo Lietuvių pensininkų klubo metinis narių susirinkimas buvo šių metų balandžio 7 d. Pocių namuose.

Klubo pirmininkas Augustas Pocius atidarė susirinkimą ir pakvietė susirinkimui pirmininkauti mokyt. Justiną Skuodą. Dalyvavo 14 narių ir keletas svečių. Minutės atsistojimu buvo pagerbti mirusieji klubo nariai: dr. Val. Plioplys ir Aleksas Kinka.

Praeitais metais Rockfordo pensininkai atšventė klubo 10 metų veiklos sukaktį, ta proga buvo išvažiuota į Rockton restoraną pasivaikinti.

Po valdybos pirmininko ir kitų valdybos narių pranešimų buvo prieita prie valdybos rinkimų. Išrinktas valdybos pirmininkas Augustas Pocius, vicepirmininkas Juozas Undraitis, sekret. mokyt. Justinas Skuodas, kasininkas Vincas Keršys ir informacijai Petras Šernas.

A. Pocius pranešė, kad yra užimtas Lietuvių klubo parkas šių metų rugpjūčio 18 dienai. Susirinkimas nutarė suruošti gegužinę su laimėjimais ir pakviesti Chicago pensininkus, kad papildytų ir pajavirintų mūsų gegužinę rugpjūčio 18 d.

Susirinkimas neužmiršo ir spaudos. Paskyrė „Draugui“, „Naujienoms“, „Laisvajai Lietuvai“ ir „Dirvai“ po 15 dol.

Po susirinkimo pasivaikino Monikos paruoštais užkandžiais.

Pensininkas

Omaha, NE

VERTINGA KNYGA

Omahos lietuvių jau pasiekė pirmoji siunta knygos „Mes lietuviai“. Tai plati, įvairi ir pilna visokių netikėtų knygų apie Lietuvą, lietuvius ir Omahos lietuvius. Šioje kietais viršeliais albume pavidalo 348 puslapių knygoje telpa apie 50 gerų spalvotų nuotraukų ir žymiai didesnis skaičius rudos spalvotų nuotraukų ir įvairių kitokių knygų pagražinimų. Knygos meniški apipavidalinimo rūpinosi dvi Omahos lietuvių seserys — Nijolė Sudavičiūtė-MacCallum ir Dalia Sudavičiūtė. Abi dailininkės yra dalininkės mažiau-

Daina visą laiką aktyviai dalyvauja lietuviškame gyvenime. Baigusi Washingtono Kristijono Donelaičio lituanistinę mokyklą, lankė lietuvių kalbos kursus ir vėliau dėstė 4 metus lietuvių kalbą toje pat lituanistinėje mokykloje. Studijuodama Marylando universitete, Daina buvo viena iš organizatorių Washingtono lietuvių jaunimo sąjungos, jai pirmininkavo ir atstovavo sąjungai Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Londone ir Vokietijoje 1979 metais. Ji taip pat aktyviai reikėsi skautų ir ateitininkų organizacijose. Ateitininkų sąjunga studijoms tęsti jai suteikė paskolą.

Pasibaigus mokslo metams universitete, Daina grįžo namo ir po kelių dienų drauge su savo motina Rūta Penkiūnienė ir broliu Algium, studijuojančiu verslo administraciją Maryland universitete, dalyvavo Tautinių šokių šventėje Clevelande. Atostogos baigėsi. Liepos 7 d. ji išskrido į Londoną gilinti studijų, o kai grįš, jau bus laikas Virginijos universitete pradėti ruošti daktaro laipsnui.

Daina Penkiūnaitė, Rūtos ir Vytauto Penkiūnų dukterė, su aukščiausiais pasiekimais 1982 metais įgijusi bakalaurą laipsnį Marylando universitete, gavo Virginijos gubernatoriaus skirtą stipendiją ruošti magistro laipsnui Virginijos universitete Charlottesville iš architektūros istorijos.

Ten taip pat, kaip išskirtinai gabi studentė, praeitą vasarą gavo stipendiją iš Victorian Society vasaros metu lankyti Londono universitete suruoštus kursus ir susipažinti su Viktorinio stiliaus paminklais.

Šį pavasarį sėkmingai baigusi studijas, gavo magistro laipsnį. Jos darbas — Geoffrey Scott's pažūra į 19 šimtmečio architektūros estetika pagal jo veikalą — „The Architecture of Humanism“ buvo labai gerai įvertintas ir Dainai paskirta universiteto stipendija ruošti

Daina Penkiūnaitė

daktaro laipsnui, kaip pirmajai doktorantei iš architektūros istorijos. Šią vasarą jai vėl paskirta stipendija iš „English Speaking Union“ gilinti studijas vasaros metu Londono universitete, lankant „Dvidešimto šimtmečio anglų literatūros ir kultūros kursą“, kuris tęsis nuo liepos 8 iki rugpjūčio 17 d.

sios Omahoje skelbimų agentūros, kuri šiais metais Omahoje pritakomojo meno srityje laimėjo pirmąją vietą. Si nepaprastai ir prabangi knyga gali būti nelaukta ir patraukli viešnia ir ne Omahos lietuviams. Mažoji Omahos lietuvių sąjona su šios knygos išleidimu atliko didelį darbą. Knygos pardavimo kaina — 45 dol. Gi išleistieji 75 egzemplioriai raštuotais drobės viršeliais (kaip retenybė knygų rinkėjams) pardavinėjami po 100 dol.

Reikia dar priminti, kad knyga yra lietuvių ir anglų kalbomis. Spausdinta Dallas, Texas, spaustuviėje, kuri specializuojasi retų ir nepaprastų knygų spausdinimu. Knygą redagavo ir platina Benius Sulskis. Jo adresas: 9818 Charles St., Omaha, NE 68114. Tokios tai geros žinios apie šią knygą. Jei kartais knygoje atsirastų ir blogųjų, apie jas išgirsimė vėliau... iš kritiku. V. Sarka

mu. Knygą redagavo ir platina Benius Sulskis. Jo adresas: 9818 Charles St., Omaha, NE 68114.

Tokios tai geros žinios apie šią knygą. Jei kartais knygoje atsirastų ir blogųjų, apie jas išgirsimė vėliau... iš kritiku. V. Sarka

SOPHIE BARCUS
RADIO SEIMOS VALANDOS

Lietuvių kalba šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Transliuojame iš nuosavos studijos Marquette Pk., vedėja Aldona Daukas.

7159 S. Maplewood Avenue

Chicago, IL 60629

Tel. — 778-1543

APSIPIRKITE DABAR!

SWEET LARGE NECTARINES sv. 39 c.

CALIFORNIA CARROTS—Morkos
4 maišeliai po 1 sv., \$1.00

FRESH MUSHROOMS—Grybai 1 sv. dėžutė, \$1.19

EXTRA LARGE SOUTHERN PEACHES—
Persikai, 4 sv. \$1.00

FRESH PICKLES sv. 49 c.

FRESH ZUCCHINI ar YELLOW SQUASH, 3 sv. \$1.00

FRESH EGG PLANT sv. 39 c.

RADISHES—Ridikėliai 1 sv. maišelis, 39 c.

ROMAINE LETTUCE—Salotai 3 sv. \$1.00

Dairy

SOUR CREAM—Grietinė, 16 oz. dėžutė, 69 c.

DUTCH CHOCOLATE 1/2 gal. 99 c.

Deli

SWIFT'S PREMIUM HARD SALAMI—
Dešra, sv. \$2.79

WEAVER'S CHICKEN ROLL—
Vištiena, sv. \$1.98

Ispardavimas liepos 11–15 d.

Dėl kasdieninių specialių nuolaidų pasukite

telefonu raides PRODUCE.

EGG STORE

6190 Archer Avenue — Tel. 284-8704

4177 Archer Avenue — Tel. 254-0018

8740 S. Ridgeland Ave. — Tel. 430-4787

7069 W. Cermak Rd. — Tel. 788-8500

DARIUS-GIRĖNAS

1983-1983

E. JASINO paruošta knyga - albumas apie žymiuosius lietuvius Atlanto nugalėtojus - lakūnus S. DARIŲ ir S. GIRĖNŲ jau išėjo iš spaudos. Leidinys gausiai iliustruotas, paruošta angliškai ir lietuviškai, didelio formato, 264 psl., kieti viršeliai, gražiai išleista. Tai vertinga dovana kiekvienai progai. Kaina su persiuntimu 27 dol.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėda \$1.75 valstyjeis mokesčiais.

PLATINKITE "DRAUGĄ".

CLASSIFIED ADS

HELP WANTED MOTERYS

COMPANION — PART TIME for elderly lady. Looking for a re-tired woman to spend weekends with our mother. She is in good health, but needs someone to be with her. Own room, near northside location. References required. Must speak English. Call Miss Toni — 782-8900

HELP WANTED VYRAI

TOOL GRINDER Experienced tool and cutter grinder for job shop work. Group health and life insurance, profit sharing and production bonus. Located in Western suburbs. Tel. 449-6100

MISCELLANEOUS

MASTER PLUMBING

Licensed, Bonded, Insured Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavardę ir telefoną — lietuviškai. SERAPINAS — Tel. 636-2960

FASHION CARPETS

KILIMAI LIETUVIŲ PREKYBA 3304 W. 63 St. — Tel. 778-9064

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus NEDAS, 4059 Archer Avenue Chicago, IL 60632 Tel. 927-5980 10% — 20% — 30% pigiau mokėtis už apdraudę nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

Tel. GA 4-8654 3208 1/2 W. 95th Street

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St., tel. 776-1496

VALOME

KILIMUS IR BALDUS Planuame ir atkvojame visų rūšių grindis BUBNYS Tel. — RE 7-5168

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda. Priimame MASTER CHARGE ir VISA Tel. — WA 5-8063

M. A. ŠIMKUS

INCOME TAX SERVICE NOTARY PUBLIC 4259 S. Maplewood — Tel. 254-7450 Taip pat daromi Vertimai, Giminių iškvietimai, pildomi Pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

A. VILIMAS

MOVING Apdraustas perkraustymas Įvairių atstumų Tel. 376-1882 arba 376-5996

ANTANAS SALYS

RAŠTAI II t. Tikriniai vardai Redegavo Petras Jonikas

Sios knygos pratarmėje rašoma, kad jos surinkta į krūvą A. Salio raštai, kurių pagrindinė tema yra tikriniai vardai. Leidinį išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija, Roma 1983 m. 698 psl. Spauda Italijoje. Kaina su persiuntimu \$37.50.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

Perakaitę "Draugą", duokite

kitiems paskaityti.

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

ISNUOM. 4 KAMBARIŲ BUTAS 2-me aukšte Brighton Parke. Tik suaugusiems. Be gyvuliukų. Skambinti — 247-2497

ISNUOM. bungalow Brighton Parke 45-os ir Campbell apyl. Tik suaugusiems. Be gyvuliukų. Skambinti po 4 val. popiet tel. 523-1588.

REAL ESTATE

BUTŲ NUOMAVIMAS

Draudimas — Valdymas

Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX

Notariatas — Vertimas

BELL REALTY

J. RACEVICIUS

6529 S. Kedzie Ave.—778-2233

Atdari aptūrijimui sėkmingai nuo 1 iki 4 val. popiet

6417 S. Kolin — 7 kamb. mūr. 3 miegami kamb. savininkui, 3-jų kamb. butas išnuomavimui — pajamoms. 2 1/2 vonios. 2 maš. mūr. garažas. Priedai. Nepaprastai geras namas. Skambinkit dabar.

3057 S. Knox — Archer ir Knox Naujas 3-jų butų, po 3 miegamus ir 1 1/2 vonios, ir 2-jų miegamų butas rūsy — "garden apt." Atskiri sildymai. Specialiai žemos palūkanos. Skambinkite dabar.

5310 S. Kilbourn — 1 1/2 aukšto — 6 kamb. ir 3 vonios pirmame aukšte; 2 1/2 kamb. butas viršuj; 3-jų kamb. butas rūsy pajamoms, modern. virtuvė ir vonia. 2 maš. garažas. Tik 1 blokas iki Archer Avenue autobuso. Skubėkite skambinti.

No. 922. 2-jų butų po 6 kamb. ir po 3 miegamus. Gražus namas. Labai švarus. Prie nuomų pajamų pridėsite tik 120 dolerių mėnesiniams mokėjimams. Tik \$1500 įmokėti. Skambinkit dabar.

No. 900. 57TA IR KENNETH. 5 miegamų mūrinius. 29 m. senumo. Įrengtas rūsy. Naujesnis 2 maš. garažas. Centrinis oro vėsinimas. Paskubėkite. Skambinkite.

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patars. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Nemokamam namo įvertinimui ir greitam pardavimui skambinkit

O'BRIEN FAMILY REALTY

Tel. — 434-7100

ISIGYKITE DABAR

Amžinąjį Miestą geriausiai primins Romos sonetai

SACRA VIA

(Šventoji gatvė)

Parašė Alfonsas Tyrutis

Išleido "Ateitis" su plačiais paaiškinimais. 48 pusl. Kaina \$1.50.

Gaunama "DRAUGA"

ANTANAS SALYS

RAŠTAI II t.

Tikriniai vardai

Redegavo Petras Jonikas

Sios knygos pratarmėje rašoma, kad jos surinkta į krūvą A. Salio raštai, kurių pagrindinė tema yra tikriniai vardai. Leidinį išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija, Roma 1983 m. 698 psl. Spauda Italijoje. Kaina su persiuntimu \$37.50.

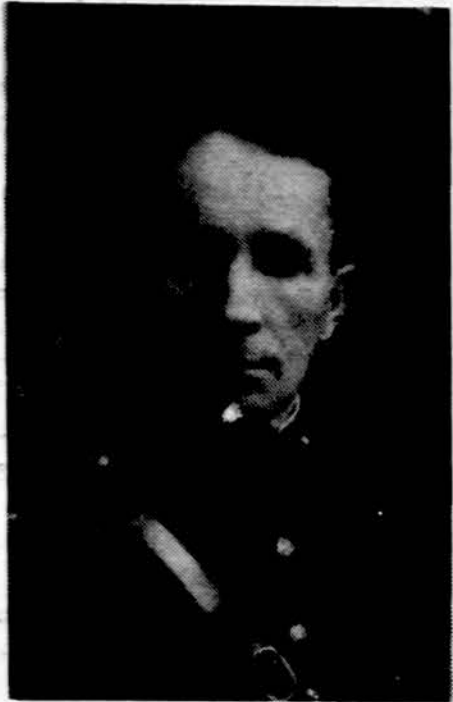
Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

Perakaitę "Draugą", duokite

kitiems paskaityti.

PLK. LTN. V.K. MICHALAUSKAS — BADO AUKA

Plk. ltn. V. K. Michalaukas

Liūdņų ir skaudžių minėjimų sukaktys kasmet gausėja istoriniais duomenimis, kuriuos išryškėja mūsų tautos žmonių žiaurais likimo dienos. Ypatingai sunkus ir daug kantrybės reikalaujantis duomenų surinkimas apie ištremtuosius, bet paskirį asmenų ir šeimos artimųjų nuolatines pastangas iširti savųjų paskutines gyvenimo dienas, papildoma tragiškos istorijos tomas.

Nuožmaus likimo sulaukė ir plk. ltn. Vytautas Kleopas Michalaukas. Žemiško gyvenimo šviesą išvydo 1890 m. rugsėjo 24 d. Telsių apskr., katalikų šeimoje. Pradinis mokslus ėjo Rygos komercijos mokykloje ir Kijevo komercijos institute, karinius baigė Konstantino karo mokykloje. 1916 mobilizuotas į rusų kariuomenę ir paskirtas į 2-ą mokamąjį parengiamąjį batalioną, o vėliau proporučiko laipsniu į atsargos artilerijos birgadą Maskvoje (1917 m.). Metais vėliau (1918) eina jaunesniojo karininko pareigas 6-je baterijoje, ligi balandžio pabaigos, kai buvo demobilizuotas.

Į besikuriančią Lietuvos kariuomenę įstoja savanoriu (1918.XII.28) ir paskiriamas Vilniaus komendantūros kuopos vadu. Kiek vėliau — Krašto apsaugos ministerio plk. A. Merkio adjutantu, laikinoms pareigoms. Besitvarkant mūsų kariuomenei, rusų duotas karinis laipsnis pakeistas į mūsų kariuomenės vyr. leitenantą nuo 1917 m. vyresniumu. 1920 m. paskiriamas į artilerijos pulką ir įtrauktas į karininkų sąrašus.

Dalyvauja Lietuvos nepriklausomybės kovose prieš lenkus Seinų fronte, kaip artileristas. Skaudžiai ir sunkiai pergyveno belaisvio dienas Lenkijoje, kur pusbdžiai maitino ir troškuli kelianti kelionė link karpatų vos neuždusino. 1921 m. vėl į frontą IV diviziono sudėty, bet laimė lydėjo ir nesužeistas grįžo tolimesnei tarnybai.

Karinis darbas ir pilnas lietuviškas dvasios pasiaukojimas besikuriančiai tautai buvo giliu atsidėjimu jo vykdomas. Dėl gero bendro išsilavinimo kalbų mokėjimo, itin inteligentiškų manierų ir visada prideramo elgesio. V. K. M-kui teko dalyvauti įvairiose delegacijose reprezentuojant Šaulių sąjungą ir karinės paskirties išvykas į užsienį.

Tarnybos reikalais 12 d. komandiruojamas į Latviją (1922 m.), 1938 m. vizituoja Latviją ir estų šaulius, vyksta į Vokietiją kaip vertėjas su ginklų užpirkimo komisija. Šalia tarnybinių tiesioginių pareigų baigia Kauno u-tetė teisės mokslus, vėliau išrinktas diviziono karo įstajų žemesniųjų karininkų garbės teismo nariu (1936 m.).

Apdovanojimų eilėje pažymėtini: Lietuvos Nepriklaus-

omybės 10 metų medaliu, D.L. Gedimino 3-jo laipsnio ordinu, Šaulių s-gos zvaigždės medaliu, Latvijos 6 diz — sargų (šaulių) garbės nuopelnų žymeniu, Latvijos atvadavimo kovų 10 m. sukaktuvių medaliu, Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu.

Šaulių s-gos tarnyboje pirmieji žingsniai buvo 1933 m., kai užėmė Biržų apskr. komendantų pareigas. Kelias ligi tragiškųjų 1940 m. rugpjūčio 24 d. (tiek pažymėta jo tarnybos lape) nors ir ne labai ilgas, bet permainingas įvairių kursų lankyme, kariniu stažu poligone, plačiai įsijungusiam skautų veikime, karininkų teismo aukšteiniuose postuose, užgrūdino ir pilnai subrandino jo asmenybę. Paskutinė darbo dienos Vilkavišky, likviduojant šaulių s-gos rinktinę, buvo tragiškas jo pergyvenimas.

Atleistas iš kariuomenės, jokios pensijos ir darbo niekur negalėjo gauti, apsigyveno pas savo seserį Tryškių valsč., Šaulių apskr. Netrukus buvo pašauktas į miestelio būstinę, kur turėjo užpildyti įvairių klausimų blankas, papildomai ir įsakmiai klausinėjant apie gimines užsieny. Užklauso, kam tas reikalingas, paaiškėjo, kad paso išdavimui.

Su giliu nerimasčiu beinant į namus, prisivijo milicininkas ir sako: „Pone pulkininke netikėkit, ką jie sako. Aš tikrai žinau ir jaučiu, kad bus kas nors blogo, nes visus žymesniuosius asmenis kviečia“. Tas vyrukas buvo kareivis Vilkavišky ir M-ką pažinojo ir norėjo jam padėti. Tvirtas nusistatymas, likti krašte, nors iš žmonos pusės šeima galėjo emigruoti į Vokietiją, ką jis keletą kartų pabrėžė savo sūnums, greit nulėmė jo paskutines valandas Lietuvoje. 1941 m. birželio vidury, važiuojant traukiniu į Papilę buvo areštuotas. Parvežus į namus padaryta nuodugni krata ieškant ginklų. Nieko neradę nuvežė į Tryškių stotį ir pakrovė į tremtinių vagonus. Išvežė ir jo žmoną Izabelę Orzaževskytę, kitame traukiny.

Po sunkių darbų ir griežto atsisakymo stoti į raudonosios armijos eiles, buvo perkeltas į mirtingųjų skyrių, kur 1943 m. rugsėjo 27 d. mirė bado. Žmona, visai paraližuota, grįžo Lietuvon 1956 m. ir vos 3 savaites pagyvenusi mirė. Liko du sūnūs: Romanas Toronte, Voldemaras Vytautas Lietuvoje.

Darbštus, kuklus ir aukštos inteligencijos karininkas, tėvynei atidavęs auką, tebūna prisimintas jo talkininkų ir Tautos vaikų, kurie kovoją dėl laisvės.

Br. K.

ATITAIŠYMAS

Vakarykštės laidos (liepos 11 d.) straipsnį „Kredito kooperatyvai — ateities stiprybės banga“ sulaužė pats autorius ir, deja, skubėdamas taip jį „sulaužė“, kad keliose vietose sukeitus eilutes visai nebeliko prasmės. Tvaršką atstačius, paliestieji paragrafai turėtų skambėti šitaip:

O vis dėlto, nepaisant saugaus įrengimo, Marquette Parko skyriaus patalpos daro jaukų ir šviesų įspūdį. Tai ypač pasitvirtino minėta atidarymo proga, kai tarnautojai atsilankiusius visą dieną vaišino skaniais užkandžiais, gėrimais. Tos dienos rytą prakirpus kaspinį ir paleidus į orą spalvingus balionus, dr. Tomas Remeikis, vienas iš 9

Laiškas

KĄ AŠ PATYRIAU OK. LIETUVOJE

Noriu rašyti pareiškimą visiems mano draugams, kurie tiek daug man padėjo ir padeda, iš Amerikos, Kanados, Vokietijos ir kitur.

Vaziavau į Vokietiją studijuoti lietuvių kalbos ir istorijos Vasario 16 gimnazijoje, pagyventi tarp lietuvių ir susitipinti savo lietuviybę, galvojančiam apie Braziliją, kur lietuvių padėtis yra gana silpna. Dabar mokslo metų gale žinau, kad daug išmokau gimnazijoje ir būsiu geriau pasiruošęs dirbti mūsų bendruomenėje Brazilijoje. Išpildžiau visus savo tikslus, tarp kitko važiuoti į Lietuvą, pamatyti savo senelių gimtinę, mūsų žemę, kuri taip vargsta ir dėl kurios dirbame gindami jos teises: religines ir patriotines. Šitą aš visur dariau, dariau ir Lietuvoje.

Iš Vokietijos būna kiekvienais metais „Tėviškės draugų“ kelionė į Lietuvą: pasiūdoja ja ir mokiniai, kadangi pigiai išsena ir gaudamas dešimties dienų leidimas. Per dešimt „dienų“ mūsų šeiminiškai mums parodė gražiausių ligoninių, sanatorių ir Lenino paminklų (ir vieną seną užmirštą Vytauto paminklą). Į kaimą, į tą vietą, kuri mane daugiausia domino, kur gimė mano senelis ir močiutė jie neleido važiuoti. (Iš viso kaimus galėjome matyti tik pro traukinio ar autobuso langą). Prašiau, kad mus nuvežtų į Šiluvą arba į Kryžių kalną — neleido. Jie apsuunkino, kai norėjome eiti Didįjį penktadienį į bažnyčią. Bažnyčios restauruotos, bet didelė dalis naudojama, kaip paveikslų galerijos. Jie nepraleido progos pasišaipyti iš mūsų tikėjimo.

Paskutinę dieną šeiminiškai prašė, kad padarytume pokalbį apie mūsų išpūdžius. Daug žmonių man patarė, kad neičiau į pokalbį, bet aš norėjau, kad jie žinotų, kad aš jų nebijau. Nebijojau pasakyti ir tiesą: meno patirtus nemalonius viršų pažymėjus ir kitus dalykus, pvz. Vilnius — rusų kalbos miestas, ar mano „malonumą“, kai nuėjau į vieną bažnyčią Vilniuje ir ją radau pilną dėžių. (Ta bažnyčia dabar yra sandėlis). Viso šito „Gimtojo Krašto“ laikraštyje jie neradė nė skiemenis. Tame straipsnyje apie mane vyravo grynai „Tėviškės“ propaganda mano vardu. Aš, kaip vienintelis iš Brazilijos, buvau labai įdomi jiems auka. Bet jeigu jau prieš tai buvau uolus sovietų priešas, po to dar daugiau ir sąžiningiau dirbsiu prieš mūsų Lietuvos melagius parazitus! Dabar aš

kooperatyvo direktorių, susirinkusiems vaizdžiai nupasakojo, kokia yra šio įvykio reikšmė. Lietuviai susibūrė į kooperatyvą ne tik sau atskirai padėti, bet ir išugdyti instituciją, kuri teiktų paramą bendriesiems mūsų visuomenės reikalams. Nesgi išdalinus nariams pelną dividendais ir patenkinus kitus federalinės valdžios statutinius reikalavimus, kasmet dar lieka nemaža suma ir visokeriopaipai lietuviškajai veiklai sušelpsti. Pvz., pernai „Kasa“ be didelės reklamos įvairioms lietuvių organizacijoms paskyrė daugiau nei 11,000 dol. Ši suma tuo labiau augs, kuo daugiau į kooperatyvą įstos narių su savo įnašais. Čia ir susibėga du pagrindiniai kooperatyvo tikslai: pirmasis — kuo našiau ugdyti pačių jo narių asmeninį kapitalą, ir antrasis — tam kapitalui stiprėjant teikti kuo didesnės naudos ir bendriesiems visuomeniniams uždaviniams.

Už klaidą skaitytojų atsiprašome.

ORGANIZUOKIME LIETUVIŠKĄ AKADEMINĮ JAUNIMĄ

Amerikoje, Kanadoje ir visame pasaulyje turime šimtus, o gal ir tūkstančius jaunų lietuvių baigusiu aukštuosius mokslus, kurie, neturėdami tarp savęs jokio ryšio, vieni su kitais nesusitinka ir net ir gyvendami tame pačiame mieste, vieni kitų net nepažįsta.

Iki šiol jų neapjungė ideologinės jaunimo organizacijos — ateitininkai, neolituantai, skautai ir net Pasaulio Jaunimo sąjunga. Manau, kad reiktų kam nors imtis iniciatyvos ir pabandyti dar vieną apjungimo būdą — jungti visus lietuvius į akademikų lietuvių sąjungą — American Lithuanian Academic Association, kuriuos jungtu du svarbūs faktoriai — aukštasis mokslas ir kilmė.

Jei ideologinės jaunimo organizacijos gali apjungti tik ribotą skaičių lietuviško jaunimo, ir tik tai ar kitai ideologijai priklausančius, tai akademikų lietuvių organizacija apjungtų visus lietuvius akademikus — net jaunesnius ir vyresnius. Būdami šios organizacijos nariais, jie turėtų vieną Centrinę valdybą ir skyrių valdybas atskirose Amerikos valstijose ar gyvenančių skirtingose pasaulio dalyse. Visose valdybose galėtų būti ir atskirų sekcijų atstovai — inžinierių, advo-

katų, mokytojų, gydytojų, medicinos seserų, žurnalistų, biznio mokslų ir kitokių, turinčių ir vieną bendrą tikslą — būti draugais bendroje sąjungoje, propaguojant savo tėvų žemės išlaisvinimo idėją, kartu rengiant susitikimo pobūvius pasilinksminimus bei pramogas, neužmirštant lietuviškos spaudos, lituanistinių mokyklų ir visu lietuviškumą keliančių kultūrinių ir politinių apraiškų.

Šios organizacijos iniciatyva turėtų išeiti iš kelių vietas kitą gerai pažįstančių akademikų, kurie sudarytų apylinkėje gyvenančių akademikų sąrašus su jų adresais ir vieną dieną pakviestų laiškais į organizacinį susirinkimą, kuriame būtų išrinkta laikina valdyba, kuri imtųsi tolimesnės ir pilnesnės organizacinės iniciatyvos. Iniciatoriams linkiu sėkmės.

Jonas Kriščiūnas

Mandagumas nieko nekainuoja, o laimi viską. M. W. Montgue

LIETUVOS ISTORIJA

Red. A. ŠAPOKA

Švietimo Ministerijos knygų leidimo komisijos leidinys, Kaunas 1936 m.

Perspausdinta. Kieti viršiniai melaginga sistema, bet pats patyriaus, kokia ji šeliam, 688 psl. Kaina su suktu. Man gaila lietuvių, kurių burnas kokie nors reporteriai sukiša savo pigią propagandą. Gaila Lietuvėlių, kuri turi pakęsti jos klastojus dvasios ir tiesos.

Užsakymus siųsti: „DRAUGAS“, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Marcos Lipas

VINCAS LIULĖVICIUS IŠEIVIJOS VAIDMUO

Nepriklausomos Lietuvos Atkūrimo darbe

IS PRATARMES: „Žiūrėkite, ką anų laikų lietuviai išėiviai padarė! Ar mes užtenkamai dedame pastangų, kad Lietuva vėl būtų atkurta! Juk ir mūsų darbus ateityje skaiciuos, kaip ir mes skaiciuojame anų!“

Leidiny yra suskirstytas į keturias dalis: Išeivija Lietuvos garsinimo darbe. Išeivijos politinė veikla Lietuvos labui. Išeivijos kultūrinė parama Lietuvai. Išeivijos ekonominė parama Lietuvai.

Knyga kruopščiai paruosta, lengvai ir su įdomumu skaitoma. Išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba su Lietuvių Fondo parama 1981 m., didelio formato, 400 psl., kieti viršeliai.

Kaina su persiuntimu \$14.00

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street Chicago, IL 60629

UŽSISAKYKITE „DRAUGO“ PLATINIMŲ KNYGŲ

KATALOGĄ,

kuris su persiuntimu kainuoja tik

vienas (\$1.00) doleris

Kataloge rasite didelį įvairių knygų pasirinkimą, kurios išleistos laisvame pasaulyje. Užsakymus siųskite:

„DRAUGAS“, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629

LIETUVOS BAŽNYČIOS III Kauno arkivyskupija

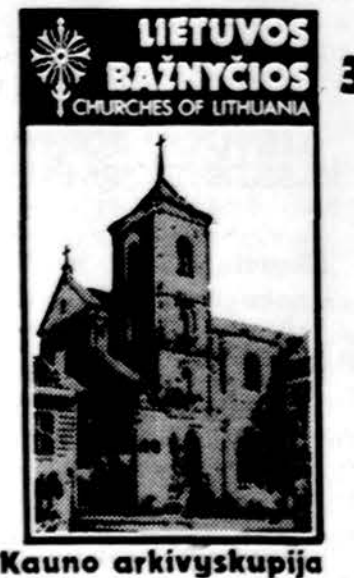
Siame III tome aprašyta Kauno arkivyskupijos bažnyčios, koplyčios, kapinės, varpinės, paminklai. Kryžių kalnas; aprašomi vyskupai, valdytojai, kunigai...

Ypatingas dėmesys skirtas iliustracijai veikalo daliai. Dauguma bažnyčių bei religinių paminklų nuotraukų čia skelbiamos pirmą kartą. Architektūrinių ypatybių aprašymai yra dr. Jurgio Gimbuto.

Puošnus, gerai paruostas leidinys: 512 psl., kietais viršeliais. Spaudai paruošė ir išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla (Lithuanian Library Press) Chicagoje. Spaudė Morkūno spaustuvė. Kaina su persiuntimu 25 dol. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėti \$1.38 valstybės mokesčio.

Kauno arkivyskupija

Mylimai mamytei

A. + A.

ANELEI GRIGALIŪNIENEI

Argentinoje mirus, mielą Eleną Zubrickienę ir jos šeimą čia ir Argentinoje tėvelį ir brolių su šeima nuoširdžiai užjaučiame.

DR. T. ir IRENA WIEGAND GRAZINA MARKONIENE

A. + A. ONAI PAUTIENIENEI

mirus, jos vyrui, kolegai dr. Kaziu, jų dukrai ir sūnums su šeimomis reiškia giliausią užuojautą

ALDONA IR VYTAUTAS TAURAI

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SONOS LACKAWICZ

Laidotuvių direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

Laidotuvių Direktorai

1446 South 50 Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

LIETUVIŲ FONDAS

LF PIRMASIS DVIDESIMTMETIS

1962—1982

Leidiny suredaguotas Apolinaro P. Bagdono padėdant redakcinei kolegijai. Knyga suskirstyta į aštuonis atskirus skyrius: LF istorija. LF reikšmė išryškinant. LF struktūra. LF veiklos apimtis. Žymūnų albumas. Aukotojų vardynas. Aukotojų albumas. Mecenatai ir garbės prenumeratoriai. Knyga didelio formato, 448 psl., kieti viršeliai ir gražiai išleista. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, Chicago, IL. Išleido LF 1983, „Aušros“ m. Kaina su persiuntimu \$22.00.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar turi pridėti \$1.40 Ill. valstybės mokesčio.

APLINK MUS

x Loyolos universiteto patalpose įvykus Amnestij International organizacijos JAV skyriaus suvažiavimui, red. M. Drungas susitiko su tos organizacijos veikėjais Ina Navazelskyte ir Boria Sachs iš New Yorko tam, kad pasidarytų mintimis apie teikiamą pagalbą Lietuvos sąžinės kaliniams. Pasitarimas sukvietė A. I. Inicijatyva. Konkrečiai apsisotą ties Gintauto Iešmantu atveju, nes jį viena JAV AI grupė yra adoptavusi.

x Dr. Petrutė ir dr. Jurgis Starkai, žiemą gyvenę Santa Monicoj, Calif., vasarai atvyko į vilą Michianoj. Jie ten bus iki rudens. Ta proga jie žada aplankyti savo gimines, draugus ir pažįstamus Chicagoje, kur anksčiau ilgai gyveno. Dr. Jurgis Starkus buvo žinomas gydytojas ir turėjo daug pacientų.

x Sol. Aldona Buntinaitė iš Chicago atsivertė įvyksta į Torontą savitai meninę programą Elzės Jankutės 90 metų sukakties minėjime. Elzė Jankutė yra Mažosios Lietuvos veikėja ir patriarcho Martyno Jankaus dukterė.

x „Elta - Press“, informacinis biuletenis italų kalba, kovo - balandžio nr. 3-4, pasiekė redakciją. Šis numeris plačiai aprašo šv. Kazimiero pinijimą Romoj, duoda apie žinomas Jono Pauliaus II pamokslą bazilikoj ir kalbą audiencijoje ir išpūdius iš įvairių vietų, net iš okupuotos Lietuvos. Viršelis iliustruotas nuotrauka, kai Clevelando „Grandinėlis“ ansamblio dalis kalbasi su popiežium. Biuletenį redaguoja prel. Vincas Mincevičius, leidimą finansuoja Tautos Fondas.

x Kazys Lietuvninkas, Chicago, Ill., statybininkas, kontraktorius, lankėsi „Draugo“ ir už gerą dienoraščio informaciją įteikė 60 dol. auką. Labai aciu už lietuviško žodžio rėmimą. Ta proga malonu paminėti, kad Adelė ir Kazys Lietuvninkai turi delikatesų Marquette ir Parks restoranų kvartete Parke, lietuvių kolonijoje.

x Kun. Ignas Urbonas, Gary, Ind., Šv. Kazimiero parapijos klebonas, gražino lėšų teikimo laimėjimų šaknelę su 30 dol. ir prierašu: „Siunčiu šaknelę ir dovaną „Draugui“. Sėkmės Jubiļiatui!“ Malonus aciu už viską.

x Vytautas Radys, Chicago, Ill., „Dainavos“ ansamblio veiklus narys, gražino laimėjimų šaknelę su 16 dol. auką. Labai aciu.

x Už a. a. dr. Alfonso Kojelį mirties metinių progą šv. Mišios bus liepos 15 d., sekmadienį, 11:15 val. Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Jo pažįstami, draugai ir „Gajos“ korporacijos nariai prašomi pamaldose dalyvauti arba už jį pasimelsti. (pr.)

x Union Pier, Michigan, išnuom. namas su baldais vasaros sezonui arba trumpiau. Skambint - angliškai tel. 616-469-4981 arba lietuviškai 616-469-5967. (sk.)

ARAS
Dengiamie ir taisome visu rūšių STOGUS.
Su aukštu patikimumu darome apdirbtus Pats prizinis darbas
ARVYDAS KIĖLA
737-1717

x „Draugo“ renginių komitetas savo susirinkimą turės liepos 17 d. 7 val. vak. Marijonų vienuolyne svetainėje. Šiame susirinkime bus aptariami gegužinės, kuri bus liepos 29 d. marijonų vienuolyne soduose, reikalai, laimėjimų fantų paskirstymas ir kt. Kviečiami visi komiteto nariai dalyvauti, nes yra svarbių reikalų.

x Kun. Juozas Petraitis, MIC, kun. Aušros Vartų parapijos Avellanedoje, Argentinoje, klebonas, atvyko per New Yorką į Chicago liepos 11 d. vakare. New Yorke aplankė savo brolio ir sesers šeimas. Chicagoje žada dar aplankyti savo gimines ir artimuosius. Liepos 16 d. per San Francisco išvyks į Australiją. Adelaidėje jis pavaduos sergantį kun. A. Spurgį lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje.

x Prof. Helge Rinholm, Stockholmo universiteto Slavų ir Baltų fakulteto kalbų dėstytojas, iš Svedijos yra atvykęs į Chicago ir kitus JAV miestus. Jis lankėsi „Draugo“ knygyne, įsigijo jam reikalingų leidinių lietuvių kalbai dėstyti. Nors yra švedas, bet kalba taip pat ir lietuviškai.

x Lietuvių Skautų sąjungos stovyklautojai iš Rako stovyklavietės su visų Rako stovyklavietės atsivertė įvykiu, kur anksčiau ilgai gyveno. Dr. Jurgis Starkus buvo žinomas gydytojas ir turėjo daug pacientų.

x Moksleivių ateitininkų stovyklavietės Dainavoj, siekiant išlaikyti darnumą ir ypatingą stovyklinę nuotaiką, į stovyklą užbaigimo vakarą šį seštadienį, liepos 14 d., svečiai nebus priimami. Tą vakarą stovyklos vartai nestovyklaujantiems bus uždaryti.

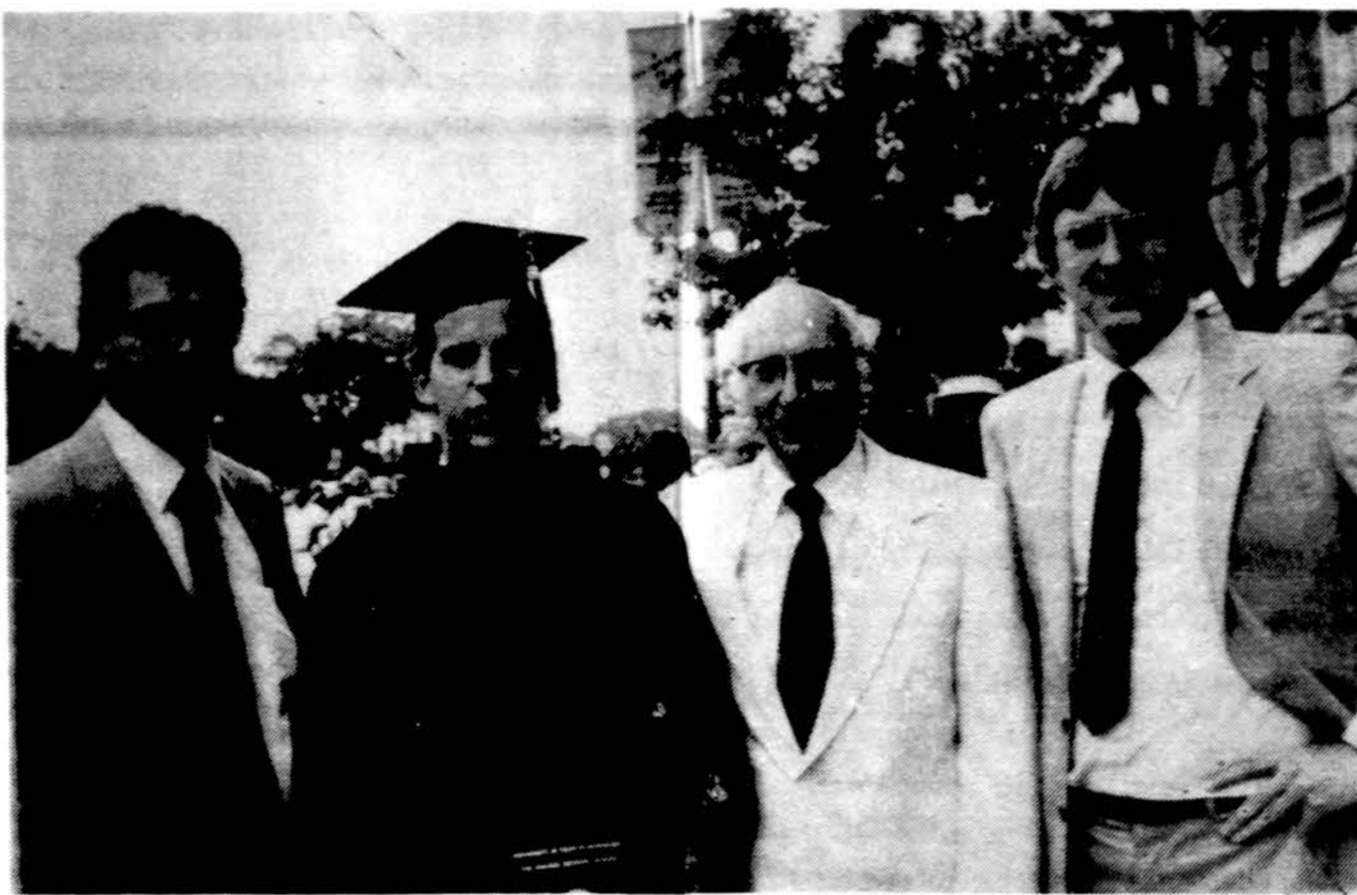
x Balzekų Lietuvių kultūros muziejaus metinė gegužinė įvykis ne ateinantį sekmadienį, liepos 15 d., kaip anksčiau skelbta, o savaitę vėliau, liepos 22 d., Stone Crest Manor, New Buffalo, Mich.

x Akt. A. Dikinis, University Park, Ill., Alberta Astras, Lemont, Ill., Albertas „Draugo“ vėjus lėšų laimėjimų šaknelę ir kiekvienas pridėjo po 20 dol. auką. Labai aciu.

x S. Povilauskis, Ont., Kanada, per mūsų bendradarbį Stasį Prakapą gražino laimėjimų šaknelę ir kartu atsivertė ir 21 dol. auką. Labai dėkojame.

x Už a. a. Juozą Ročkų ir Janiną ir Algirdą Rimavičius šv. Mišios bus atnaujamamos liepos 14 d., seštadienį, 8:30 val. ryto T. Jėzuitų koplyčioje. Prašoma gimines ir draugus prisiminti juos maldoje. (pr.)

x NOMAS PIRKTI PASKOLOMS duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreiptis į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road - Tel. VI 7-7747. (sk.)

Keturi daktarai Kudirkai. Iš kairės: dr. Antanas, jauniausias dr. Jonas, trijų daktarų tėvas dr. Algirdas Kudirka ir sūnus dr. Andrius.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

TRYS SŪNŪS - MEDICINOS DAKTARAI

Jonui Kudirkai, dr. Algirdo ir Irenos Kudirkų jauniausiam sūniui, birželio 15 d. buvo suteiktas medicinos daktaro laipsnis. Jonas gavo bakalaurą laipsnį iš biologijos St. Louis universitete, Mo. Medicinos moksliu studijavo Chicagoje medicinos fakultete. Pasirinko pirmos pagalbos medicinos specialybę (Emergency Medicine), kuriai jau pradėjo ruoštis Los Angeles County Hospital, Los Angeles, Cal.

Vyriausias sūnus Andrius birželio 29 d. užbaigė oftalmologijos rezidenciją Chattanooga Medical Center, Chattanooga, Ga., ir pradėjo dirbti privatioj praktikoje akių ligų srityje, Alabamoje. Andrius gavo bakalaurą laipsnį iš Illinois universiteto, o daktaro laipsnį iš The Medical College of Wisconsin, Milwaukee, Wis.

Antanas baigė Loyolos universitetą su bakalauru laipsniu biologijoje, o medicinos daktaro diplomą gavo iš Autonoma Guadalajara universiteto. Jau trečius metus tęsia rentgenologijos rezidenciją St. Joseph Mercy ligoninėje, Pontiac, Mich.

Ketvirtas Kudirkų sūnus Tomas turi magistro laipsnį iš politinių mokslų American University, Washington, D. C., ir prieš metus laiko padarė kitą magistrą iš American Graduate School of International Management, Glendale, Arizona. Dirba International Horizons kompanijoje, Atlanta, Ga., ir šiuo metu yra Japonijoje tyrimų reikalais.

Daina Kudirkaitė „pagramdukas“ šeimoje, baigė gailėtingosios sesers mokslus bakalauru laipsniu iš Bradley universiteto Peorijoje, Ill., 1982 m. ir dirba kaip registruota sesuo Rush-Presbyterian St. Luke's Medical Center, Chicagoje, Ill.

Dr. Algirdas ir Irena Kudirkai jau nuo 1955 metų gyvena Mason City, Ill., kur daktaras turi savo privačią praktiką. Nors gyvena gana toli nuo Chicago, tačiau veždavo vaikus į lietuviškus parngimus ir stovyklas. Dažnai Kudirkai pasirodo Chicagoje savo draugų tarpe. P. S.

LIETUVIŲ FONDAS PASKIRSTĖ 1984 METŲ DERLIŲ

Lietuvių Fondo taryba posėdyje 8. m. birželio 22 d. savoje būstinėje Chicagoje. Posėdyje dalyvavo 16 tarybos ir 2 kontrolės komisijos nariai, o taip pat ir pelno skirstymo komisijos pirmininkas. Posėdžiui pirmininkavo tarybos pirm. Stasys Baras, o sekretoriu - Alė Steponavičienė.

Aptarti bėgamieji reikalai, išklausti komisijų pranešė-

mai ir metas žvilgsnis į netolimą ateitį. Amerikos rinkiniai metais ekonomijai skiriama didesnis dėmesys, o ekonominio gyvenimo rodiklis - vertybinių popierių birža - rodo neruotumo žymes ir sokinėja. Aplamai ekonominis atsivertimas yra geras ir pastoviai auga. Gamyba kyla, bedarbių skaičius mažėja. L. Fondo investavimai yra pastovūs. Turimų sertifikatų terminams baigiantis, perinvestuojami gausiais sąlygomis, nes palaikimas lyginamas, nes po rinkimų palūkanos turėtų kilti.

Daugiausia dėmesio taryba skyrė pelno skirstymo komisijos pranešimui, apie padalinimą šiuo metu būsimą derlių. Kaip žinoma, finansų komisija, vadovaujama ekonomisto Povilo Kiliaus, apskaičiavo 1984 metų pajamas bei išlaidas ir leido paskirstyti 160,000 dol. Šiose ribose pelno skirstymo komisija pinigų padalino šioms tikslams:

1. švietimui 95,000 - 59% (iš jų stud. stipendijoms 28,500 dol.); 2 menams - 13,500 dol. - 8,4%; 3. mokslui - 30,000 dol. - 18,8%; 4. višumeniniam reikalams - 21,500 dol. - 13,4%.

Pagal pirm. V. Naudžiaus pranešimą, buvo gauta prašymų pusės milijono sumai, o galima buvo patenkinti mažiau kaip trečdali. Pelno skirstymo komisija apie kiekvieną prašymą rinko duomenis, apklašinėjo prašančiųjų institucijų vadovus (švietimo, kultūros, Lituanistikos instituto ir t. t.). Kai kurie tarybos nariai, vadovaujant kitoms institucijoms, reikė nepasitenkinimą dėl per mažai paskirtos paramos. Iškilio ir pelno skirstymo politikos klausimas, nors pagal įstatus, pelno

skirstymo komisija yra visagalė, o taryba tik prižiūri, kad nebūtų prasilenkta su IRS nuostatais. Pelno skirstyme lygia atsakomybę neša ir JAV LB, nes komisijoje turi būti po lygiai atstovų (3 LF tarybos rinkti nariai ir 3 JAV LB krašto valdybos skirti nariai). L. Fondo taryba pelno skirstyme tiesiogiai įtakos neturi, nes pelno skirstymo komisijos posėdžiuose tarybos ir valdybos pirmininkai dalyvauja tik stebėtojų teisėmis. Taip buvo daroma per visus 22 Lietuvių Fondo veiklos metus, taip palikta ir naujuose įstatuose, dar nepatvirtintuose JAV LB tarybos.

Ar taip yra gerai ar ne? Naujo ir geresnio recepto iki šiol dar niekas nepasiūlė. Kol prašymai paramai gauti viršys skirstomas sumas, visada bus nelaimingų ir nepatenkintų.

Valdybos pirmininkas dr. A. Razma pranešė, kad Lietuvių Fondo leidinys jau išsiuntinėtas prumeratoriams, laikraščio redaktoriams, spaudos bendradarbiams ir visiems talkininkams. Taip pat išsiųsta knyga ir tiems, kurie yra įnešę tūkstantį dol., tikintis gauti bent minimalią knygos kainą. Knygos likutis bus siunčiamas ir mažesnes sumas įnešusiems nariams.

Apie knygą „Lietuvių Fondas“ yra gauta gražių atsiliepimų, o taip pat spaudoje pasirodė ir kritinių straipsnių bei pastebėtų klaidų patikslinimas LF vadovybė visiems yra dėkinga ir laukia daugiau atsiliepimų.

Lietuvių Fondo ruošiami solistės Lilijos Sukytės koncertai įvyks 1985 m. vasario 3 d. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje Chicagoje ir vasario 24 d. Detroito.

Lietuvių Operos revizijos komisija, kuri kasmet, pasibaigus fiskaliniams metams, tikrina Operos atskaitymą. Iš kairės: Jonas Mockaitis, Jonė Bobinienė ir Zenonas Paškus.

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBESĖ

— „Darbininkas“ neišeis trečią liepos mėnesio savaitę. Spaustuvi bus uždaryta tris pirmąsias liepos savaites.

— Dr. Rūta Graudytė, poetės Kotrynos Grigaudytės, Graudienės dukterė, susituokė gegužės 6 d. Šv. Dominiko bažnyčioje Washingtono, D. C., su dr. Raimundu Andries. Abu yra gydytojai. Ji yra vidaus ligų specialistė, jis anesteziologas.

— Pavergtų Tautų nesutarimo bus du kartus - liepos 15 d., sekmadienį, minės Pavergtų Tautų organizacija, liepos 21 d., seštadienį, minės Antibolshevikinis blokas.

— Vytautas ir Marija Oniūnai, ilgai gyvenę Woodhavene, N. Y., nuo liepos 1 d. išsikėlė gyventi į Juno Beach, Fla. Vytautas Oniūnas yra elktros inžinierius ir dirba prie atominių jėginių, vadovaudamas visiems elektros darbam. Jo bendrovė išsikėlė į Florida, todėl ir jis buvo priverstas su žmona keltis. Bet jie apsigyveno lietuvių kolonijoje, kur lietuviškas veikimas yra gana gyvas, nors

Lietuvių dailiojo meno institutui pirm. dr. G. Balukas pasidžiaugė dėmesingai praėjusia Chicagoje tarptautine meno paroda, kurioje dalyvavo ir LDM institutas su dail. Pr. Domšaičiu darbu ir skaidrėmis. Los Angeles lietuvių dienose buvo suruošta dail. Pr. Domšaičio kūrinių paroda, turėjusi labai gerą pasisekimą. Tą parodą numatoma perkelti ir į Detroitą.

Praejęs Lietuvių Fondo suvažiavimas buvo plačiai paminietas lietuvių spaudoje ir duotas pilnas suvažiavimo vaizdas. Dėl to esame dėkingi redaktoriams ir spaudos bendradarbiams. Buvo ir tokios spaudos, kurios redaktorius narių suvažiavimą taip vertino „...suvalgo bendrus pietus, pasiņneka ir išsikirsto“. O juk reikia ir pasiņnekti, ir pabendrauti, ir draugiškai nuotaiškai sukurti. Be posėdžių, ne išsikalbėjimų, diskusijų ne viena idėja nebuvo įgyvendinta.

Kaip atrodytų lietuvių švietimo ir kultūriniai reikalai be Lietuvių Fondo 1,352,000 dol. paramos, kuri buvo įlieta į lietuvišką veiklą?

Pažarba ir padėka visiems LF aukotojams ir testamentų sudarytojams, kurie savo įnašais ir palikimais sudėjo pagrindinį kapitalą, siekiantį 2,750,000 dol., kurio pajamomis LF vadovybė remia lietuviškos veiklos išvystymą. (aj.)

daugumas ten gyvenančių lietuvių jau yra pensininkai.

— Gintė Damušytė, dirbanti Liet. Religines šalpos ir Lietuvių informacijos įstaigoje, su vadinama religininkų grupe, lankėsi Sovietų Sąjungoje. Ekipažė rengė Amerikos Bažnyčių tarybą. Pareikškimus, grįžė iš ekskursijos, jos vadovai davė neteisingsus. Gintė Damušytė žada parašyti savo įspūdžius lietuvių ir amerikiečių spaudoje, nušviesti tikrąją padėtį, kaip iš tikrųjų ji matė ir ką komunistinė propaganda skelbė.

VOKIETIJOJE

— Hamburgo lietuvių kasmet atšventia Tėviškės dieną ir paminia Motinos dieną. Pamaldas buvo katalikams ir evang. ikams. Katalikams pamaldas laikė kun. Bronius Liubinas, evangelikams - kun. Fr. Skėrys. Šventės akademine dalį pradėjo Saaro krašto LB pirm. Algirdas Palavinskas. Buvo sugiedoti Lietuvos ir Vokietijos himnai. Saaro krašto socialinių reikalų ministerijos atstovas Wiedemann pasveikino ministerės vardu ir pridėjo, kad jis vertina lietuvių kultūros įnašą Vokietijoje. Sveikino Vokietijos LB valdybos reikalų vadėjas Justinas Lukošius. Meninę programą atliko mokykl. Daivos Markelytė atsiųskė Vasario 16 gimnazijos mokiniai: Gabija Diavaraitė, Astrida Kairytė, Ingrida Povilanskaitė ir Virgilijus Jocius. Taip pat padėkdamas patį Daiva Markelytė, A. Palavinskas ir Zosė Nagelienė, o Vytautas Nagelis pagrojo elektriniais vargonėliais. Tokia įvairia programa buvo patenkinti visi dalyviai, ypač motinos ir močiutės.

— Augsburgio lietuvių kryžiaus darbai užbaigti. Tiesa, negalima buvo pakeisti kai kurių statulėlių, tačiau reikia pripažinti, kad vokiečiai atliko tikrai puikų darbą, stengdamiesi iš duotų kryžių ir statulėlių nuotraukų jėti į mūsų tautos praeities sielą, parodydami ne tik lietuvių religingumą, bet ir mūsų kaimo žmonių tautodailę. Beje, kryžiaus statymo komitetas dar kartą prašo mažos finansinės paramos, kadangi dar trūksta kelių tūkst. markių. Mieli lietuviai, malonėkite, kad ir maža auka prisidėti prie kryžiaus visišką užbaigimo darbų, siųsdami čekius: Med. Dr. A. Laukaitis, Friedberger Str. 19, 8900 Augsburg, 1x 1. Germany. Už augs iš anksto visiems dėkoja. Kryžiaus šventinimas numatomas Europos lietuvių studijų savaitės metu, greičiausiai rugpjūčio mėn. 5 d. (K. B.)

Advokatas GINTARAS P. ČEPENAS

2649 W. 63rd Street Chicago, IL 60629

Tel. - 776-5162

Kasdien 9-6 val. vak.

Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

Advokatas JONAS GIBAITIS

6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629

Tel. - 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.

Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
ALGIRDAS R. OSTIS
(Ostranasikas)
1000 Jorie Blvd., Suite 364 Oak Brook, IL 60521
Tel. Ofc. 325-3157
Tel. Res. 325-6582
Valandos pagal susitarimą